

ESTraveller

Eesti reisiajakiri • 6/2014 • hind kolm eurot • ilmub kuus korda aastas

10 soovitud
tulevaks aastaks

RUMEENIA vampiirid ja mustlased **UUS-MEREMAA** ka ilma
kääbikuteta **MATKARADA PRONKSIAJAST** Ridgeway Londoni
lähistel **RADADETA SUUSATAMAS** Soome kõrgeimale mäele
POSTKAART Ameerika roostevöölt **ROOMAS** "Kohutava ilu"
jälgedes **KILLUKE PRANTSUSMAAD** Frenchy ja teised Telliskivis

ISSN 1736-0021

9 771736 002002

TÕESTATUD.

IS 300h ON OMASUGUSTE SEAS SÄÄSTLIKUIM.

Lexus **IS 300h** hübriid on tunnistatud säästlikuimaks autoks *premium-*autode kütusekulude testis! Briti ajakirja *What Car?* poolt Suurbritannia teedel ja reaalses sõidutingimustes mõõdetud Lexus **IS 300h** hübriidi kütusekulu oli 4,7 l/100 km. Selle tulemusega seljatas Lexus IS kõik diiselmootoriga konkurendid!

IS 300h hübriidi tõestatult säästlikku mootorit kasutavad ka sportsedaan **GS 300h** ning uhiuus linnamaastur **NX 300h**.

Lähemalt saab artiklit uurida whatcar.ee

LEXUS IS 300h

Lexus IS 300h kombineeritud CO₂ emissioon on 99 g/km.

Lexus GS 300h kombineeritud kütusekulu on 4,8 l/100 km. Kombineeritud CO₂ emissioon on 110 g/km.

Lexus NX 300h kombineeritud kütusekulu on 5,1 l/100 km. Kombineeritud CO₂ emissioon on 117 g/km.

REGISTREERUGE PROOVISÕIDULE TEL +372 619 0010
LEXUS TALLINN, PETERBURI TEE 1, 11415 TALLINN, INFO@UNELMAUTO.EE

LEXUSTALLINN.EE Lexus Eesti

Kuhu minna 2015

Estravelleri kümme soovitus algavaks aastaks.

22 10 põhjust minna Rumeeniasse

Silvia Pärmani soovitusel neile, keda vampiirid ja mustlased esmapilgul hirmutavad.

30 Uus-Meremaa – karge, kaugel ja kirgas

Sydneys elav Helle-Mai Rudnik lükkas "Sõrmuste isanda" haibi tõttu Uus-Meremaa reisi aina edasi. Asjata.

36 Ipanema ja Rio tumedamad palged

Assar Jõepera pildid rannalt ja slummist.

Millest seekord?

40 Ridgeway – pronksiaja matka

Inglismaa vanimal teel, Londonist pooleteist tunni kaugusel, matkas lammaste vahel Mari Oo Sarv.

46 Soome suusatama, radadeta maastikule

Assar Jõepera käis kahe semuga matkasuuskaudel Soome kõrgeimas tipus.

52 Roostevöö

Kaupo Kikkase postkaart Clevelandist.

54 La grande bellezza

Ivan Lavrentjev jalutas suvises Roomas ühe mülluse parima filmi "Kohutav ilu" peategelase Jep Gambardella järel.

60 Frenchy

Killuke Prantsusmaad Tallinnas

Prantslased tegid Kalamajja restorani.

Apple iMac

5K Retina-ekraaniga

5K

14,7 miljonit pikslit

5K Retina-ekraani eraldusvõime on 5120 x 2880, see tähendab neli korda rohkem piksleid kui tavalisel 27-tollisel iMacil.

Täiustatud jõudlus

Tänu tippasemel neljatuumalisele Inteli protsessorile, uusimale AMD-graafikale, täiustatud Fusion Drive salvestusruumile ja Thunderbolt 2'le on iga piksli taga erakordne võimsus.

5mm

Ultraõhuke disain

Ülim kõik-ühes arvuti koondab kogu selle võimsuse ja hämmastava pikslite arvu korpusesse, mille serva laius on vaid 5 mm.

27-tolline iMac 5K Retina-ekraaniga Alates 2699.00 €

TM ja © 2014, Apple Inc. Kõik õigused kaitstud.

**Külasta IM Arvutid salonge.
Sinu Apple'i asjatundja.**

Endla 69, Estonia pst 9, Endla 45 - Tallinn | Ringtee 75 - Tartu

IM Arvutid

iDeal

Toit ja edetabelid

Eestlastele meeldivad edetabelid. Viie rikkama sekka, kiireim majanduskasv, Eesti on esimene riik, mis pakub e-residentsust – meie meeldib numbripõhine kuuluvus, eriti kui oleme medalipositsioonil.

Ega me Estravelleris ka just reastamispõlgurid ole, leiata siit neid kümne koha lugusid üksjagu. Ma loodan, et te neid lõpuni tõsiselt ei võta, isiklik avastamisrõõm on ikkagi üle kõige ja sellest ei tohiks te miskil juhul loobuda.

Milline on aga maailma parim toit? Kas tõesti see massamani karri, millest meedias aastake tagasi räägiti? Te ei võta seda ju tõsiselt? Aga restoranide edetabeleid?

Tuntuim reastamissüsteem on Michelinil – kes siis kurikuulsaid tärne ei teaks. Mõned on neid tärne suisa söönudki. Hiljuti kinodes jooksnud film “Saja sammu teekond” illustreeris tärnipaaniat päris kenasti – muret, kas tuleb juurde või kaob ainuski. Mõelda vaid, restoran on nii kehv, et sel pole tärnigi!

Üle lahe Helsingis kahetärnirestorani pidanud Hans Välimäki pani oma resto möödunud aastal kinni ja asutas burksiketi. Küllap tal sai tärnisolemise eest kõrini – iga risk võib hävitada kogu sinu restorani maine. Ferran Adria restoran El Bulli sulges ukse juba aastal 2011. Toda restot oli mõnda aega peetud maailma parimaks, alles lõpuaastatel hakkas levi-ma arvamus, et taanlaste Noma on parem. Vaevalt et taanlaste vaieldav edu Adriat häiris, küllap sai temalgi Michelini-tsüklist kõrini.

Teine olulisem restoranide järjestaja on briti taustaga ja San Pellegrino sponsitud “50 maailma parimat restorani”. Siinkohal on tegu dünaamilisema edetabeliga, mille “heade” seltskond on üksjagu kirjum. Näiteks sealsel Pariisi parimal, Iñaki Aizpitarte Le Chateau-briandil ei ole ühtegi Michelini täрни.

Kas tabelit ja tärne ka usaldada saab? Kindlasti leidub neidki, kes ütlevad, et jama puha, aga unustage vingumine, teisi nii põhjalikke restoranide selekteerimissüsteeme lihtsalt pole. Tripadvisori arvustused ei konkureeri.

Ometi on siin üks häda. Kui maksate piisavalt palju, saate alati osta head veini või šampanjat. Tõsine raha lauda, nii lähete kindla peale välja. Nõnda pole aga paraku hea maitse mitte teil, vaid teie rahakotil.

Sama lugu on restoranidega. Kujutage ette, et täiesti imelisi restorane ongi maailmas veel ja veel ning mõneski neist, eriti mõnes väiksemas, pole laua bronninud klientide teenindamisele kuluv aeg nii pikk, et resto omanik ei saaks end teiega lobisema unustada. Nii tehakse vahel ka parimatest parimates, aga ajaressurss on seal kahjuks piiratud. Või siis toimetab köögis Itaalia pere vanaema, kes valmistab toite, mida tema suguvõsas on juba aastasadu söödud. Sellist autentsust edetabelid ei kajasta ega paku. Ja muidugi kaaluvad avastamisrõõm ja positiivsed üllatused tihti üles ka absoluutkategorooria parima kvaliteedi.

Aga mis seis on Eestis? Meie juhtiv restoranide edetabel reastab söögikohti eelkõige toidu headuse järgi. Alles võrdsete punktide korral lähevad eristamiseks käiku miljöö ja muud punktikategorooriad. Tulemus on huvitav – restoran Noa peakoka saal on tabelis esikohal ja restoran Noa ise alles kahekümnendal. Ma ei kujuta ette, kuidas see võimalik on. Kas Noas on midagi väga paigast ära või võlus personaalne teenindus maitsjaid sedavõrd, et punktidki tulid oluliselt kõrgemad? Noa ei serveeriks ju kellelegi kehvat toitu või menüüd? Ma ei kujuta ette, mis Heston Blumenthal ütleks, kui tema äsja teise täрни saanud Dinner by Heston Blumenthal Londonis oleks kahe täрни vääri-line vaid peakoka lauas.

Lõplik tõde? Vaata edetabeleid, aga ära lase end reitingupuuri panna.

KARL-KRISTAN NIGESSEN

Estraveller

No comment. Brasiillannad oma loomulikk temperamenti ei varja.

KAANEFOTO

Assar Jõepera

Eesti reisiajakiri aastast 2000. Ilmub veebruaris, aprillis, juunis, augustis, oktoobris ja detsembris.

VÄLJAANDJA Criteri VMG OÜ
SISU Alari Rammo, alari@criteri.ee
VORM Karl-Kristjan Nigesen
KEEL Katrin Kern
KAARDID Helle-Mai Rudnik
RISTSÕNA GH Press
TRÜKK Printall

REKLAAM Nordicom, 5666 7770
 reklaam@nordicom.ee

WWW.TELLIMINE.EE/AJAKIRJAD/ESTRAVELLER

12 kuud – 17 eurot
 6 kuud – 8,60 eurot
 otsekorraldusega – 2,9 eurot

Estraveller ei jõua postkasti? Kojukannet teostab Express Post, 617 7717, tellimine@expresspost.ee.

Väljaandja ei vastuta teenusepakkujate tehtavate muudatuste eest sõiduplaanides, hindades jms. Ajakirjas ilmunud materjalide kasutamine on lubatud ainult täieliku viitega allikale.

Estraveller Internetis:
www.issuu.com/estraveller

Valgustavad valitsejad.

Uus Mercedes-Benz CLS: neljaukseline kupee ja Shooting Brake.

Mercedes-Benz CLS Shooting Brake'i katusejoon tundub lõppematuna, CLSi kupeeversiooni voolav siulett räägib aga julgusest positiivselt eristuda. Mõlema auto puhul on kasutusel täiesti uued MULTIBEAM LED esituled ja eriti sujuvat käiguvahetust võimaldavad üheksakäigulised automaatkäigukastid, mis teevad CLSi mudelitest teid eriti hästi valgustavad maanteedevalitsejad.

Mercedes-Benz
The best or nothing.

Keskmine kütusekulu 4,6 - 10,6 l / 100 km, CO₂-emissioon 122 - 248 g / km.

SILBERAUTO

Silberauto Eesti AS esindused: Tallinn, Järvevana tee 11, tel 626 6000 Tartu, Ringtee 61, tel 730 0720
Pärnu, Riia mnt 231a, tel 445 1990 Rakvere, Haljala tee 1, tel 660 0152
www.mercedes-benz.ee Mercedes-Benz peaesindus Eestis AS Silberauto: Tallinn, Järvevana tee 11

Jelena Vilt

Uksed avab Kosmose IMAX kino

Tänavuse PÖFFi kümned tuhanded külastajad võisid imestada, kes on see suurtoetaja Kosmos IMAX, kelle logo iga filmi eel näidati. Logo oli aga tuttav: lege Kosmos, kus viimati Plaza jääke näidati, avab uute omanike käe all jõulu eel taas uksed. Avafilmiks saab uusim "Käábik" ja esimesena meie kandis IMAX 3D

formaadis. Meie kandi all mõtleb Kosmos siis mitte Pribaltikat, vaid ka Skandinaaviat.

Kokku tuleb uuenenud Kosmosesse kolm saali, suurim neist 325-le, mis jääb küll kõvasti alla omaaegsele 1000 kohale, aga ongi see IMAX. Kaks väiksemat saali, avaliku konkursi tulemusel nimetatuna Kubrick ja Lem, on

50kohalised. Ka restoran saab filmitemaatilise nime Naboo.

No ja mida see IMAX siis tähendab? Peamiselt suurust selle igas mõttes, otsesõnu maksimaalset pilti: 300ruutmeetrist ekraani, kaht korruga töötavat 4K digiprojektorit ja palju-palju teravust ja täpsust.

Radisson Blu ärgitab liikuma

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda ja Eesti Tööandjate Keskliit pürgasid oktoobris kõige konkurentsivõimelisemaid ettevõtteid. Estravel pani oma liigas võistluse kinni teist aastat järjest. Teistes valdkondades olid võitjad näiteks Swedbank, Toyota Baltic, EMT ja Kaubamaja.

Estravel loodi 1988 augustis ja kuulub nüüd Finnairi kontserni. Mullu jõudis Estraveli 111 reisikonsultandi abil keskmiselt 452 inimest päevas 174 riiki üle maailma.

Eckerö Line'i Finlandia mugavamaks

Eckerö Line investeerib Helsingi liinilaeva neli miljonit eurot, et luua kaks kuni 60 inimest mahutavat nõupidamisruumi ning mitu väiksemat. Senised kaheksanda teki koosolekukohad muudetakse restoraniks ja juurde tuleb parfüümpood. Tallinna B-terminal saab veel uue rambi, et autod ka teiselt teki maale pääseks. Pärast remonti, 23. jaanuarist muutub ka M/S Finlandia sõidugraafik, Helsingist hakatakse väljuma 8.30 ja 15.30, Tallinnast keskpäeval ja 18.45.

Olegid | Dreamstime.com

Tellija sõidab Filipiinidele

Estraveller tänab kõiki oma tellijaid, kelle seast naeratas loosioon Peeter Bakhoffile Pärnust. Auhinnaks pani lennufirma Etihad Airways välja piletid kahele Filipiinidele. Estravelleri saab oma postkasti kutsuda www.tellimine.ee/ajakirjad/estraveller.

Neirfy | Dreamstime.com

Lufthansa uued sihtkohad

Lufthansa on oma tiheda Tallinna ja Frankfurdi vahet lendamise ning mõistlike hindadega saamas üheks mugavaimaks ühenduseks muu maailmaga. Firma uute sihtkohtade seas on märtsi lõpust Bydgoszcz Poolas ja Sevilla, mai algusest Cagliari Sardiinia saarel ja Reykjavik ning septembri lõpust Tampa Floridas.

Kui selle keerulise nimega Poola linnakese kohta ei oska suurt midagi kiita peale ooperimaja ja filharmooniaorkestri, siis Andaluusia ehe Sevilla ja Tampa on igal juhul soojad kohad ja Islandi pealinn ning Sardiinia keskus igal juhul erilised kohad, ja täitsa siinsamas.

Muide, Tampast tõusis täpselt 100 (jaanuarist küll juba 101) aastat tagasi õhku maailma esimene kommertslend. Lennati küll vaid paarikümne miili kaugusele St Petersburgi ja reisijaid oli kahekohalises õhusõidukis üks, sihtkoha endine linnapea, kes ostis selle ajaloolise võimaluse oksjonilt 500 dollariga.

Taevased sõnumid

FINNAIR avab poolest juunist neljaks kuuks lennuliini Chicagosse. Kolm korda nädalas tõuseb ja maandub pärastlõunati Airbus A330. Ühtlasi lõpetab Finnair regulaarlennud Hanoisse.

AEGEAN AIRLINES alustab jaanipäeva eel laupäevaste otselendudega Tallinnast Ateenasse, mis loob mugavamad võimalused ka mujale Kreekasse, Küprosele või Itaaliasse edasi liikuda. Lennatakse nii kaua, kui reisijaid jagub, esialgu 19. septembrini. Juunist oktoobri lõpuni lendab Star Alliance'isse kuuluv Aegean kaks korda nädalas ka Helsingi vahet.

ESTONIAN AIR tõi sagedastele reisijatele turule paindliku seeriapileti, mis võib aasta jooksul sisaldada 4–100 üheotsalendu ja on kasutatav ka pere või sõprade kesks. Osta saab seda vaid Estonian Airi kodulehelt.

BRUSSELS AIRLINES alustas oktoobris Riias pärastlõunasi lende Brüsselisse, hinnad jäävad 200 euro kanti.

LUFTHANSA GRUPPI KUULUV SWISS käivitab märtsi lõpus liini Zürichist Riiga ja Helsingisse, esimesse kolm, teise viis korda nädalas. Hinnad üsna soodsad.

WIZZAIR, Ungari säästulendur, avab aprillis uued liinid Liverpooli, Lübeckisse ja Stavangeri. Ikka Riias.

SAS lõpetab pardal tasuta ajalehtede-ajakirjade pakkumise, midagi jääda nutiseadmesse.

ESTONIAN AIR lisas novembris Vilniuse liini senisele üheksale veel neli reisi. Uued väljuvad hilisõhtuti Tallinnast R-K ja Vilniusest varahommikuti E-N.

FINNAIRI talvisest sõiduplaanist jõuab veel kaaluda otselende Miamiisse ning Krabisse ja Phuketile Tais. Tihedam on talvisem ühendus ka Lapimaaga.

Avasta maailma Condoriga.

Dominikaani Vabariik, Mehhiko, Kuuba, Jamaica, Maldiivid, Mauritius, Seišellid, Tai, Alaska ja palju muud.

Part of the Thomas Cook Group

Born to fly.

Sündinud lendama. Lisainfo ja broneerimine
tel +372 668 10 10 või sales.baltics@condor.com

Condor
www.condor.com

Jeti Jäähalli hokipaketid -20%

Tule ja proovi, mis tunne oleks olla tõeline hokimängija! Jeti Jäähallis on jäähokivarustuse komplektid hokilahingu läbiviimiseks kuni 40 inimesele.

Üritus kestab kokku umbes 3,5 tundi.

10–20 inimesega grupile maksab see 512 eurot (tavahind 640), 21–30 inimesele 792 eurot (tavahind 990). Iga lisanduva inimese eest küsitakse 20 €. Hinnas sisaldub väljaku rent, varustus, juhendamine, tund sauna ja käterätikud. Endal peaks olema soe pesu ja sokid uiskudesse.

Pakkumine kehtib kuni 22.11.2014.

Curling uues Tondiraba jäähallis -20%

Curling ehk jääkeegel on kaasahaarav võistkondlik olümpiaala, mille tulemus sõltub igaühe individuaalsest panusest. Miks mitte veeta seda spordiala proovides sünnipäev või firmapidu? Tondirabal on kolm kvaliteetset rada 8–30 inimesele, lisaks konverentsi- ja kõrvalruumid ning kohvik.

Estravelist saad broneerida kaht paketti: „Lihvime teemante“ ja „Teel olümpiale“. Esimesest kahetunnisest maksab Estraveli kliendile üks rada kuni kaheksale 192 eurot (tavahind 240), kaks rada 336 ja kolm rada kuni 24 inimesele 480 eurot (600). Iga lisanduva mängija eest kulub 15 eurot. Teine pakett on u kolmetunnine, sobib suuremaks turniiriks ja maksab 16–20 inimesele 640 eurot (tavahind 800) ning kolm rada kuni 30 inimesele 880 eurot (1100 €).

Mõlemad paketid sisaldavad juhendamist ja sobivad igas vanuses inimesele, ainult riided võiks endal veidi soojemad olla ning jalanõud siledama tallaga..

Pakkumised kehtivad kuni 30.04.2015.

Kuutsekalt Rukki Majja

Ühenda sportlik talvapäev Kuutsemäe nõlvadel lõõgastava sauna, rammasate roogade ja hubase majutusega Sangaste Rukki Majas – vaid 15 km kaugusel Kuutsemäelt. Sel talvel on Sangaste Rukki Maja suusatajate ja lumelaudurite päral! Kahele maksab see (koos mäepiletitega E–R) 79 eurot (tavahind 91€), nädalavahetustel ja riiklikel pühadel 85 eurot (99€).

Pakkumine sisaldab Kuutsemäe ühe päeva piletit, ööd majutust Sangastel, hommikusööki ja tundi Rukki Maja saunas. Kuni viiesed lapsed majutuvad tasuta, 6–12aastased lisavoodil 7,5 euro eest. Laste mäepiletile kehtib Kuutsemäe hinnakiri.

Pakkumine kehtib majutumiseks ja broneeringuteks 15.12.2014 – 15.03.2015 (v.a 31.12)

Võta ühendust Estraveli siseturismi osakonnaga tööpäeviti kella 9.00–17.30 telefonil 626 6233 või e-posti aadressil siseturism@estravel.ee. Hinnale lisandub teenustasu kaheksa eurot. Estraveli Kuldkaardi omanikke teenindame üle 150eurose ostu puhul tasuta, alla selle on teenustasu neli eurot.

Läksime
vanaemaga
Tervisesse!

Vanaemale
pakett **Tervis**
kuurordist,
alates **40 €**

1 inimene 1 ööpäev

Ravid mõnused,
toidud maitsvad

Ise võtsime
Nädalalõpu
lõõgastuse,

Maksis ainult **80 €**
1 inimene 2 ööpäeva

Mmm ...
milline mõnus massaaž
ja lõõgastav saunakeskus

pärnu

Tule järgi
Tervis ravispaahotell,
Seedri 6, PÄRNU

NB! Enne vaata
www.spatervis.ee
või helista 447 9200
ja pane pakett kinni!

Hea TERVIS
on
täieliku õnne alus!

Kampaania kehtib
01.01. - 30.04.2015

Rembrandt
Dr Joan Deymani
anatoomiaüand, 1656
Õli lõuendil
100 x 134 cm

© Amsterdam Museum (SA 1994)

Mood Tallinnas

Meremood Lennusadamas

Kes tõesti jõudnud pole, siis vaid 18. jaanuarini on Lennusadamas avatud meremuuseumi aasta suurnäitus "Meri riidekapis". Peamiselt saab külaline igal sammul üllatuda, kui palju on meri mõjutanud seda, kuidas me riides käime: merelt pärinevad kaherealised jakid, alt laienevad püksid ja paljud elemendid, mida me merega seostadagi ei oskaks. Mälumänguhuvilised saavad kaasa hulga uusi viktoriiniküsimusi, näiteks miks on madrustel laiem krae, miks särgid just triibulised tehti või mis kuningriigi tunnused seisavad siiani Eesti mereväe vormil.

Teisalt on meri aastasadu moeloojaid inspireerinud, pannes maarotid ka niisama poosetama. Näiteks pole päris selge, miks Inglise kuningas oma lapsed madruseriitesse toppis, aga järgmisel päeval tegi seda pool maailma (ja tänaseni meie prantsuse lütseum). Sarnane mõju oli eelmisel sajandil Coco Chanelil, kes lisaks jõulisele riietumisstiilide mõjutamisele tõi poolkogemata moodi ka päevitamise. Rannakultuur oli veel saja aasta eest ju nagunii täiesti teistsugune, mehed ja naised väga koos ei supelnud ja paljast ihu paista ei tohtinud. Sellestki kõigest saab ülevaate.

Väljapanek on meeldivalt Eesti-keskne, andes üsna ammendava ülevaate rannakultuuri rõivastest ja mereväest kuni teemast inspireeritud ehete ja kleitideni presidendi vastuvõtul. Muidugi pole näitus vaid klaasi taga, proovida saab merehaigust ja tormituule tugevust ning näp-

vida materjale, millest koosnevad tänapäeval joped. Vaata www.lennusadam.eu.

Art déco-mood Kumu

Kumu meelitab külalised kohale väljapanekuga Euroopa kostüümide ja aksessuaaridest, mida peened daamid kandsid Pariisi, Berliini ja Londoni parimates salongides aastail 1918–1939.

Väike, kuid sellegipoolest muuseumis terve korruse okupeerinud osa väljapanekuga vene moeajaloolase ja staarsaatejuhi Aleksandr Vassiljevi kogust vaatleb Euroopa moodi sõdadevahelisel perioodil, kui šampanjat oli palju ja peavalu muude kurbade arengute pärast ilmselgelt vähe. Valitsevaks stiiliks on art déco ning et kontekstist paremini aru saada, aidatakse külalast rohketes joonistest, reklaamivõrdkute ja muude ajastust pärit esemetega.

Laiemale publikule seostub see periood ehk Coco Chaneli uuendustega, mida on küll näitusel vähe kajastatud. Nii mõnelegi meenuvad aga ehk hoopis Carey Mulligani kostüümide mullusest "The Great Gatsby" filmist – Ameerika tugevate rõivadisainerite koolkond arenes välja alles pärast sõda ning enne seda tehti Euroopat järele.

Näitusel näeb muu hulgas ühe Pariisis elanud eestlanna moemaja disainitud kleiti ja eks selliseid kleite kandsid ka šikimad Tallinna naised.

Kostüümide vahel võib jalutada ja proovida minevikusära ette kujutada 18. jaanuarini. Sissepääs muuseumipiletiga.

Kunst Londonis

Eelmises ajakirjanumbris soovitasime lugejatel minna Londonis tänavakunstuurile, aga loomulikult on Londonis eksponeeritud ka traditsioonilisemat kunsti, mille vaatamata jätmise oleks viga. Kuni 18. jaanuarini on National Gallerys avatud **REMBRANDTI HILISTE TÖÖDE NÄITUS**. Tegu on perioodiga suure kunstniku elus, kus teda tabasid traagilised elusündmused ning neile sekundeerisid suured muutused maalimise stiilis – peened detailid ja valgusesära taandusid, et anda teed ekspressiivsele maalimistehnikale. Just tema hilised tööd mõjuvad toonases kunstikontekstis eriti moodsatena ja hämmastavalt vaatajat ka tänapäeval.

Tate Modernis saab 15. märtsini näha fotonäitust **"CONFLICT, TIME, PHOTOGRAPHY"**, mis keskendub sõjakaardrite alates liitlaste pommitatud Dresdenist ja Nagasaki tuumapilvest kuni moodsamate verevalamiste jäädvustusteni.

Royal Academy of Arts püüab aprillini külalastajaid näitusega **RUBENSIST JA TEMA PÄRANDIST**.

Lennusadam

EKKM

PALJU ÕNNE TURVALISE REISIKINDLUSTUSE PUHUL!

WWW.SALVA24.EE
KAUDU KINDLUSTAD
15% SOODSAMALT

KONTAKT

www.salva.ee
salva@salva.ee
6800 500

SALVA
KINDLUSTUS

10 reisiideed tulevaks aastaks

Estravelleri kümme reisisoovitus algavaks aastaks neile, kes ihkavad vähemalt maailma äärelle (jah, ka Narva asub seal) või midagi soodsat või on lihtsalt ära unustanud, kui vahva kohake on siinsamas nurga taga.

Gella | Dreamstime.com

1. Kreeka

Tallinnast saab Kreekasse nüüd veel mugavamalt – uus tulija Aegean lendab suveperioodil Ateenasse korra nädalas, paraku üsna öisel ajal, aga puhkajale pole hullu.

Seni on meie reisija käinud peamiselt Kreeka saartel tšarterlendudega suvitamas, ikka Kreetal, Rhodosel ja Korful. Aga saari on veel, kümnete kaupa, kuhu Aegeaniga saab ka lennata, et mitte päeva laevas veeta.

Meie soovitus algavaks aastaks oleks aga hoopis Kreeka mandriosas ringi uudistada, näiteks Meteora kaljudesse ehitatud kloostrites, Delfis, mis on legendi järgi maailma keskpunkt, amfiteatrites, Ateena akropolis ja katuserestoranides.

2. Ukraina

Et kusagil Ukrainas käib sõda, ei tähenda, et see käiks üle kogu suure maa. Mõned mõjud sel siiski on: vähem turiste ja hinnad on all. 2015 oleks seetõttu perfektne aasta reisida näiteks ühte Kesk-Euroopa kaunimasse linna Lvivi, kus maalilised Karpaadid on kenasti käeulatuses. Kui olete Ukraina külastamist kaalunud, siis käige seal nüüd ära. Kui elate ukrainlastele kaasa nende riiki tabanud raskustes, siis on eriti hea seda teha kohapeal. Näidake, et te hoolite. Ukraina on äge.

Ja kui hakkab süvenema kahtlus, et ukrainlased ise ei tea ikkagi ka päris täpselt, mis nad tahavad, siis seda, kuidas teha borši, teavad nad väga täpselt.

Natalia Bratslavsky | Dreamstime.com

3. Brasiilia

Murettekitavalt kõhn tõmmu poiss, kiri "Want food not football!" pea kohal, oli aasta 2014 populaarsemaid graffitimotive esimese maailma riikides, kuid see ei peata Brasiilia võidukäiku spordimaailma suursündmuste korraldamise teel.

Mis me ikka peale piltide joonistamise teha saame – kui need võistlused juba korraldatud on, siis oleks veel suurem kahju jätta neist osa võtmata. Olümpiamängudeni on küll mõnevõrra aega, mis tähendab, et ees ootav aasta on veel ratsionaalsemate hindadega ja ülerahvastamata hotellide-restoranide-tänavateta.

Rannad ja Rio karneval, *capoeira* ja *caipirinha*, *favela* tuled vilkumas mäekülgedel ja fantastilised inimesed on seal ka jalgpalli ja kogu muu maailma spordi vahel olnud ja on edasi. Lennake kohale ja aidake oma käiguga riigi majandust natuke edasi, et need grafitid võiks lõpuks ometi maha pesta!

4. Narva-Jõesuu

Narva-Jõesuu on viimastel aastatel saanud uue hingamise. Kas see on hea või halb, on maitse küsimus, huvitav on see igal juhul. Vanad romantilised puitvillad on peaaegu täiesti hävinud, asemele tulnud suured spaahotellid on aga teinud Narva-Jõesuust kuurordi, mis elab aasta läbi.

Neist viimane, Noorus Spa Hotell, avati sel aastal. Tallinna poolt tulles on hotell tagasihoidlikult tähistatud, piiri poolt vaadates hakkavad

suured plakatid kohe silma. Hinnad – kasvõi näiteks manikööri eest küsitav 33 eurot – annavad ka üsna selgelt märku, milliseid kliente sihitakse.

Olgu muuga, kuidas on, saunad ja basseinid ei luba nuriseda ka kõige suuremal hedonistil. Ja Eesti kauneimat randa ei saa Narva-Jõesuult ära võtta keegi.

Pealegi algab sagin suvel ka paljude väiksemate ja isikupärasemate söögikohtade ümber, mida talvehämaruses ei märkagi.

Eugenesengev | Dreamstime.com

5. Bristol

Suurbritannias on rohkem linnu kui London ja üldsegi mitte igavamaid. Bristolist ei teadnud mõnda aega keegi midagi ja siis kerkis see korraga pildile kui Suurbritannia mitteametlik muusikapealinn, kus näiteks Massive Attack, Portishead ja Tricky end üsna koduselt tunnevad. Nüüd märkis Bristol end aga pealinnana kaardile juba ametlikult: aastal 2015 Euroopa roheline pealinna tiitlit kandev Bristol pakub küll muidugi võimalusi õlut juua ja jalgpalli vaadata, aga ilmselt on põnevam vanades sadamadokkides asuvates muuseumites ja galeriides ringi jalutada.

Tallinna-suurune linn asub Avoni jõe suudmes ja pakub kunagise saastunud sadama kandis nüüd võimalust täiesti kesklinnas sukelduda loodusesse – uurida linde jõe ääres või ronida Brandoni mäe otsa konnade krooksumist kuulama.

Alisair Scott | Dreamstime.com

LISSABON

ALATES
229€
EDASI-TAGASI LENNUD

MADEIRA

ALATES
329€
EDASI-TAGASI LENNUD

NEW YORK

ALATES
562€
EDASI-TAGASI LENNUD

MOROCCO

ALATES
404€
EDASI-TAGASI LENNUD

RIO DE JANEIRO

ALATES
922€
EDASI-TAGASI LENNUD

PORTUGALI AVASTAMISEKS ON VAID ÜKS PARIM VIIS.

Teie unustamatu teekond Portugali avastamisel algab juba TAP Portugali mugava Airbus- tüüpi lennuki pardal, kus saate nautida portugali lennuteenindajate esmaklassilist teenindust. Teie vajadusi silmas pidav teenindus hõlmab nii eineid kui portugali veine. Teretulemast Pardale! Esmaklassilise teid silmas pidava reisikogemuse saamiseks kontakteeruge oma reisibürooga või külastage meid aadressil flytap.com.

TAP

TAP PORTUGAL

avasüli maailmale valla

A STAR ALLIANCE MEMBER

flytap.com

6. Antarktika

Kui olete kellelegi lubanud koos kasvõi maailma lõppu minna ja siis natuke kaine- nedes aru saanud, et kerajal planeedil on see võrdlemisi keeruline, on siiski üks lahendus – sõitke Antarktikasse. Tänapäeval ei pea seda enam õnneks tegema ebamu- gava ekspeditsioonialusega, luksuslikud kruisilaevad on liikuma hakanud ka jäistes vetes, enamik neist Ushuaiast Argentinast.

Kui juba sealkandis olla, olete kindlasti ära teeninud ka mõned Tšiili veinid. Kõige turvalisem ja euroopalikum Lõuna-Ameerika tulise temperamendiga riikidest, on see muudele euroopalikele väärtusele li- saks võtnud omaks ka veini valmistamise traditsioonid. Pingviinid ja parimad Uue Maailma punased veinid ühe reisiga – *la vida es buena!*

Peter Zaharov | Dreamstime.com

7. Malaisia ja Borneo

Malaisias on eestlastele paslik kliima talviseks rannapuhkuseks, samas väga rikkalik loodus, kultuur ja ajalugu. Seal on palju teha ja näha nii neil, kes soovivad eksootilisel soojal maal puhata, kui ka neil, kes soovivad suurlinnas aega veeta või siis väiksemate aja- looliste linnakestega tutvust teha või hoopis mööda džunglit matkata.

Kindlasti tasuks Malaisiasse minnes käia ka Borneol – kõik on vaimustuses, nii et see on lausa kohustuslik. Malai- sia-Borneo hotellide hinnatase on kõ- vasti langenud ja Aasia lennud ka üsna taskukohased.

100miles | Dreamstime.com

8. Tuneesia

Sahara kõrb, Kartaago varem, berberikultuur, päike, rand ja veel liiva – kõigile meeldis Tuneesia, aga pärast araabia kevadet pole temast üleliia palju kuulda olnud. Paradoksaalsel kombel mitte seetõttu, et seal oleks eriti halvasti läinud ja kõik turistid kaugele eemale hoidma peaks.

Asi on hoopis selles, et head uudised pole ajakirjanduse arvates tihti peale uudised, ja nii ongi tähelepanuta jäänud, et Tuneesia on astunud päris mitu sammu, et saada Põhja-Aafri-

ka kõige demokraatlikumaks riigiks. Esimesed demokraatlikud parlamendivalimised on juba toimunud, detsembri lõpus tuleb presidendivalimiste teine voor.

Samal ajal kui tuneeslased oma riigi asju korraldavad, saab sooja päikese all end väga mõnusalt ja rahulikult tunda – mitte kõik päikeseturistid pole viitsinud välisuudiseid lugeda ja päevitavad kusagil mujal. Ainult Liibüa piiri äärde jäävaid alasid oleks mõistlik vältida.

Sergeychemov | Dreamstime.com

Erinevad Tai massaažid kogunud tailannast massööri käte all.

**SOETA JÕULUKINGIKS
EKSKLUSIIVNE THAIANA KINKEKAART!**

Thaiana massaažisalong on kvaliteetne, väike ja hubane salong, südalinnast jalutuskäigu kaugusel.

Thaiana

Thaiana

Avatud E - P 9 - 21, Tel: +372 6600 101,
Aadress, Koidu 62, Tallinn,
info@thaianamassage.com,
www.thaianamassage.com

Odrachenko | Dreamstime.com

Aagje De Jong | Dreamstime.com

9. Korsika

Korsika on päikeseline saar Vahemeres, kus sündis Napoleon. Oleks justkui Prantsusmaa, ent teisalt ei ole ka. Korsika ajalooline keel, mis tänaseks on küll tugeva prantsuse surve alla langenud, ei olnud sugulane mitte prantsuse keelega, vaid keskaja Toscana itaalia keele dialektiga. Kultuuriliselt on Korsika tõeliselt vahemerelik kokteil erinevatest mõjudest ja see annab saarele erilise võlu. Vanamuusikahuvilisi paelub Korsika iidne koraalitraditsioon, *foodie*'sid põnev kohalik köök. Isegi maffia on neil oma ja see on kuulus üle kogu Prantsusmaa ja kaugemalgi.

Tähelepanuväärne on ka Korsika maastik, mis on kaljune, kõrgeim tipp ulatub suisa 2700 meetrit üle merepinna. Maailmised mööda mäekülgi kulgevad teed mäletavad muu hulgas ka Markko Märtini maailmameistrivõistluste etapivõitu aastal 2004.

10. Fääri saared

Tõenäoliselt on enamik Fääri saartel käinud eestlasi olnud miskil viisil seotud jalgpalliga ja kui rahvusmeeskond poleks osanud kaotada piltlikult öeldes Saare-, Hiiu- ja Muhumaa (Fääri saartel on elanikke üldjoontes sama palju kui neil saartel kokku) amatööride koondisele, siis oleks need mälestused ka läbinisti positiivsed.

Miks unistada saartest, kus ei kasva puid ning metsikuid loomaliike leidub kolm – jänes, rott ja hiir, needki inimeste poolt siia toodud?

Fääri saared on justkui muinasjutumaa, viimane inimese poolt asustatud koht enne maailma äärt, kus võib kogeda seda kummalist üksildust, mis keset merd paiknevatel tuulistel maanukidel tahes-tahtmata tekkima peaks. Paneb õhkama?

Tegelikult on Fääri saared lähiajal paljude reisijate sihikul hoopis lihtsamal põhjusel. Tegu on kohaga, kus 20. märtsil 2015 on võimalik jälgida täielikku päikesevarjutust.

aurinko

**BARCELONA
LIHAVÖTTEREIS**

Veeke 4
unustamatut päeval
al. **499** €/in

ALCUDIA

Mallorca kauneimaks
peetav liivarand
al. **649** €/in

C'AN PICAFORT

Muretu perepuhkus
al. **749** €/in

CATTOLICA

Võrratu Itaalia
avastusretk
al. **549** €/in

FALIRAKI

Peresõbralik
rannapuhkus
al. **579** €/in

IALYSSOS

Rahulik puhkus
heatasemelises hotellis
al. **849** €/in

IXIA

Suurepärane surfikoht
hotellide ja pika
rannajoonega
al. **859** €/in

KORFU

Paradise beach,
Canyon of Love,
Paleokastritsa ja palju muud
al. **399** €/in

LIMASSOL

Puhkus täis uut ja vana,
olevikku ja minevikku
al. **529** €/in

MAGALLUF

Peosõprade lemmik
al. **769** €/in

*Aurinko
kutsub
suvereisidele!*

PALMA NOVA

veemõnude
nautimiseks loodud
al. **599** €/in

MALTA

Reis, kus saate
kogeda nii linna-
kui rannapuhkust
al. **499** €/in

PAPHOS

Armastusejumalanna
Aphrodite sünnipaik
al. **499** €/in

PUERTO DE SOLLER

piitilus kaluriküla
looduslembestele
ning matkahuvilistele
al. **769** €/in

RHODOSE LINN

Võrratud rannad,
vaatamisväärsused
ja head restoranid
al. **399** €/in

RICCIONE

Vilgas ööelu
ja rahulik rannapuhkus
al. **499** €/in

SANTA PONSÀ

perepuhkuks
justkui loodud
al. **499** €/in

RIMINI

Stiilsed smokingud,
laia servaga kübarad
ning metsikud ööd
al. **549** €/in

SARDIINIA

Türkiissinine meri
ja paradisirannad
al. **549** €/in

LAPSESOODUSTUS

nüüd juba
kuni **50%**!

KOOLIVAHEAEG

Dubais, Tenerifel
või Agadiris

Varajase tellija **soodustus kuni 280 €/in**
kehtib **VAID AASTA LÕPUNI!**

Broneeri ise: www.aurinko.ee
Kirjuta: info@aurinko.ee
Helista: 6667630

10 põhjust minna Rumeeniasse

kui vampiirid ja mustlased esmapilgul ka hirmutavad

Tekst ja pildid SILVIA PÄRMANN, Diivan

1. Dracula oli siin

Transilvaania on just nii müstiline ja salapärane, kui “Dracula” nime tegelase prototüübi kodukant olema peab. Dracula sünnilinn Sighișoara on postkaardilikult kaunis ja keskaegne, vanusest hoolimata aga vägagi elus ja selle 16.–18. sajandist pärit majadest pole ükski tühjaks jäänud. Vaatamata sellele romantikale kasvas Vlad III Dracula ehk Vlad Țepeș meheks, kes eesti keeles on tuntud kui Vlad Teibasseajaja või Vlad Teivastaja ning kes inspireeris Bram Stokerit looma Dracula kuju.

Ungari Draakoniordu liikmena allkirjastas Vlad oma kirju tõepoolest kui Dracula. Seega – Dracula oli tõepoolest olemas. Rumeenia on korraga ilmselt nii Euroopa kõrge usklikum kui ka ebausklikum riik, nii et mis päris Draculal romaaniangelaseks saamisest puudu jäi, selle leidis Stoker lihtsa vaevaga kohalikest uskumustest – ning maailmakuulus vampiir oligi sündinud.

Rumeenias tehakse täiesti korralikke veine, nii et küsimus, kas ta tõepoolest ikka verd pidi jooma, on igati põhjendatud. Dracula verejanu pole väljamõeldis, see vaid avaldus pisut teisiti kui Stokeri tegelase oma: näiteks alustas ta Türgi vastu sõda, kus vangi langenud mehed aeti lihtsalt teibasse. Räägitakse, et Dracula istus einestamiseks teibasse aetud inimeste “metsa” ja kastis leiva nende verre. Ent türklased said eemale peletatud ja rahvas armastas Draculat vaatamata tema veidratele söömisharjumustele.

Sighișoaras saab käia Dracula sünnimajas, ent kuna vahel langes temagi lühemaks ajaks vangi, siis armastavad turistid väga külastada ka üht nendest lossidest-vanglastest – Brani lossi Brașovi külje all.

ivanmichalovs / iStock

2. Üks väga suur maja

Bukaresti vaieldamatult suurimaks vaatamisväärsuseks on diktaator Ceaușescu loodud üüratu parlamendihoone, Casa Poporului. Ükskõik kas pidada seda ülistuslaulus Rumeenia arhitektuurile, materjalidele ja käsitöökusele või tohtuks raiskamiseks, ei ole võimalik, et koloss kellegi ükskõikseks jätkaks. Igatahes hoiab see Rumeeniat kindlasti veel pikki aastaid võistluse “Kellele kuulub maailma suurim hoone?” esikolmikus USA (Pentagon) ja India (Taj Mahal) kõrval.

Kõnekam number kui ruutmeetrite hulk 450 000, korruste arvu tähistav 12 või palee ruumide arvu märkiv 3100 on esmapilgul üsna väiksenä tunduv 1/9. Aga just nii suur osa Bukarestist tuli parlamendihoone ehitamise nimel maha lammutada või mujale transportida. Väärikas hoone vajab ju ka selleni toovaid väarikaid bulvareid.

Kasutada kommunistid napilt enne revolutsiooni valminud maja ei jõudnudki. Ehkki rahva viha ehitise vastu oli suur, ei jäänud see õnneks kummituslikult pimedana totalitaarsele režiimile keset linna seisma. Majas tegutseb tõepoolest Rumeenia

parlament, ühe tiiva sai aga endale Kaas-aegse Kunsti muuseum, hoones on ruumi ka Rumeenia riigikohtule ning maa suurimale konverentsikeskusele. Vaid tuumavarjendile on raske rakendust leida.

Parlamendihoone ehitus algas aastal 1984 ja kogu riigis oli järgnevatel aastatel vähe inimesi, keda see ei puudutanud. Samal ajal kui Bukarestis anti parlamendihoone teele jäävate majade inimestele lahkumiseks aega paar päeva, võeti Transilvaanias sõna otseses mõttes maha kaks mäge, et saada vajalikud miljon kuupmeetrit valget ja roosat marmorit.

700 Rumeenia arhitekti töötas selle 100% *Made in Romania* maja kallal, kus ühegi toa parketmuster või marmortahvel ei kattu teise omaga ning iga lühtrikivi on hoolega valitud. Millegagi ei koonerdatud, ehituse aastatel neelas maja kuni 30% kogu Rumeenia riigieelarvest.

Ceaușescu sai enam-vähem valmis parlamendihoones (tänapäevani on veel lõpetamata mõned detailid) käia vaid korra, enne kui ta revolutsiooni järel hukati.

johny007/pam / iStock

3. Viimane tõeline maaelu Euroopas

Kui Bukarest üllatab oma kosmopoliitsusega – kunagi väikese Pariisina tuntud vanalinn on küll ehk liiga otsekohene oma rohkete valguskastidega, mis kutsuvad erootilisse massaaži või striptiisibaari –, on Rumeenia ilmselt viimane koht Euroopa Liidus, kus vabaõhumuuseumis minemata näha võib, kuidas maal 100 või 200 aastat tagasi elati.

Maramureș, Rumeenia kaljune loodeosa, mis piirneb Ukrainaga, tähendab päevade kaupa sõitmist või matkamist läbi tihedate metsade, lumiste mägede, maaliliste talude ja traditsiooniliste külade, mis on koondunud iidvanade puukirikute ümber, mis kõik on kaunistatud keeruliste puunikerdustega.

See on reis sajanditagusesse aega, kus iga päev põhjustavad külades ja väikelinnades ummikuid koju suunduvad lambakarjad, palke vedavad hobuvankrid ning ristmikel mediteerivad lehmad.

4. Maramuresi puukirikud

Maramureșis on keskajast alates vähe muutunud, ja mitte ainult põllul ja koduses majapidamises. Kui Transilvaania aladele (ja ka mujale) jäävad germaani kindluskirikud on muljetavaldavad, siis Maramureși puukirikud, millest kaheksa on UNESCO maailmapärandi nimistus, võtavad päriselt sõnatuks. Kui teil muidugi õnnestub nendeni ja neisse pääseda. Alustuseks on vaja rentida auto, sest kuigi busse on küll küldes näha, on nende sõidugraafikud logistika meistriteos, mille mõistatuse lahendamine pole turistile jõukohane.

Teine katsumus on kirikusse sisse pääsemine. Ehkki neist iga uksele on juhtnöörid võtme saamiseks – mis tähendab tavaliselt kellelegi helistamist, kes ukse avab –, võib kirikukülastus piirduda pika rumeeniakeelse kõnega, millest pole raske aru saada ka keelt oskamata: no-no-no-no-no! Mis iganes ka põhjendus oleks, fakti see ei muuda.

Ent tillukesed kirikud on kõik kasutusel ning vähemalt suvel, kui kedagi ei kimbuta kiriku ehitamise aastatel lahendamata jäänud kütteküsimused, tasub proovida jumalateenistuste aegu ja surnuaiapähi.

estravel

Jõulukuu eri!

Spaapuhkus kahele vaid al 49 €

Vali meelepärane spaa
endale või jõuluvana kingikotti
www.estravel.ee/spaa

Kampaaniahinnaga paketid on müügil 01.–31.12.2014
ning kasutamiseks ajavahemikul 02.12.2014–31.03.2015.

Mustmiljon täidetud reisiunistust
24 h reisiabi 6 266 266, estravel@estravel.ee

5. Surnuaiad

Lukus kirikuksed pole iseenesest veel põhjus kurvastada – nii vanad kui ka uued kirikud on ümbritsetud elust. Mitte siis elust külatänavatel, vaid elust kiriku ümber surnuaias. Rumeenia on maailma kõige elavamate surnuaedadega riik, sattute te siis UNESCO pärandi nimel kirjas figureeriva Poienile Izei kiriku kõrvale kalmistul lambaid karjatavate vanamemmede juurde või Săpânța hoopis uuemast ajast pärit kirikut piiravasse Röömsasse Surnuaeda. Viimane tõestab, et surm ei pea olema surmtõsine. See on sinine ristimeri, igal meeleolukas pilt kadunukese eluteest või selle lõpust koos paari luulereaga.

Väikelinnas on alati kõik kõigi tegemistega kursis olnud ning surnuaias ei ole mõtet hakata asja ilustama: nii ülistabki joodiku hauakiri *palinka*'t, kohalikku puskarit, ning kurja ämma haua kõrval soovitatakse vaikselt olla, et ta jumala pärast üles ei ärkaks.

Idee ja suure osa ristide autor on kohalik puusepp Stan Ioan Pătraș, kes leidis 1935. aastal, et kurb sündmus surm tuleks pisut röömsamaks muuta, ja asus selle nimel tegutsema. Ta ise suri aastal 1977 ja selleks ajaks oli ta teinud 700 risti (ettenägelikult ka enda oma). Tema assistent võttis töö ja stiili üle ning jätkab tänaseni.

6. Mustlased, nii kuningad kui ka kerjused

Kui mõni rumeenlane ütleb – ja seda ütleb ta tavaliselt vestluse esimese viie minuti jooksul –, et ta ei ole rassist, siis pole teemaks kindlasti mitte mustanahalised inimesed või Lähis-Ida pagulased. Jutt käib mustlastest. Viimane Rumeenia rahvaloendus räägib 621 573 romast (3,3% elanike arvust), kuid kõik lisavad alati, et nende tegelikku arvu on üsna võimatu teada saada.

2012. aasta suvel lasi Baia Mare linnapea romade linnaosa ümber müüri ehitada, et nad muust linnast eraldada. See tõi muidugi kaasa

rassismisüüdistuste laviini, kuid räägib üsna ausalt rumeenlaste suhtumisest romadesse.

Romadel on sellest kõigest ausalt öeldes üsna ükskõik, ehkki oma suhtumise näitamiseks on olnud vähem võimalusi. Sellest kui Iulian Rădulescu Târgu Jiu linnas 1997 Romade riigi välja kuulutas, on üksjagu aega möödas. Rajaja kinnitas pealegi, et ei taha Rumeenia ühtsust rikkuda ja tema riigil pole armeed ega piire.

Rumeenlaste südant ei võitnud ka Ion Cioabă, kes end juba 1992. aastal mustlaste

kuningaks kuulutas, kuid kelle kroonimistsereemoonia leidis aset alles 2003. aastal. Kroonimispaigaks valis ta katedraali, kus kunagi Rumeenia monarhe krooniti ja kuhu nad maetud on. Paraku on ka Cioabă tänaseks surnud (ja maetud kuhugi mujale).

Linnapildis kohtab paraku küll rohkem kerjuseid kui kuningaid. Aga suures plaanis on Rumeenia romad värvikad tegelased, kelle saagimise jälgimine kasvõi nädalate kaupa ei anna vastust küsimusele, millest nad elavad.

7. Rumeenlased

Kui 21,8 miljoni väga erineva inimese kohta peaks mingi üldistuse tegema, siis tähendab kohtumine rumeenlasega vestlust väga külalislahke, avatud, religioosse ja tööka inimesega, kes tunneb end ühtviisi kindlalt nii itaalia kui ka prantsuse keeles rääkides – ja on tihtipeale kas ühes või isegi mõlemas riigis pikemalt tööl käinud. Ärge ainult mustlasi mainige.

8. Kapsaturg

Ükskõik kui palju te maailmas turgudel ringi vaadanud oleks, Rumeenia üllatab oma spetsialiseerumisvõime ja -võimalustega.

Näiteks Sibius, elavas ülikoolilinnas, on turul nimelt täiesti eraldi ala kapsale. Mitte erinevatele eksootilistele kapsasortidele, täiesti tavalisele peakapsale. See on muust turust pisut eemal, et kaubaautodel oleks ikka ruumi mugavalt sisse sõita. Ja ruumi on vaja ka: väravast sisse astudes kõrguvad kahel pool teed rohelised kapsamäed, umbes sellised, nagu meil see tuhamägi Ida-Virumaal.

Kapsast serveerivad häbenemata ja suurepäraselt valmistatud ka kõik restoranid, millest ei peaks nüüd tegema järeldust, et taimetoitlasele avaneks täiesti uus maailm. Vastupidi. Midagi paremat ei oskaks pardi *confit'* kõrvale soovida.

Lennunõu

Rumeenia pealinna Bukaresti lendamiseks on Lufthansaga Frankfurdist ilmselt parim variant nii hinna kui ka lennusaaduse poolest (iga päev mitu ühendust). Pikalt ette plaanides algavad edasi-tagasipileti hinnad 250–260 eurost ja sisaldavad nii kuni 23 kg raskust äraantava pagasi ühikut kui ka pardatoitlustust.

Air Baltic Riia kaudu võib esmapilgul tunduda 30–40 eurot odavam, aga kui peaks olema vaja pagasit kaasa võtta või juhtub lennukis kõht tühjaks minema, kujuneb lendamine kokkuvõttes Lufthansast kallimaks. Neil on iga lisateenus tasu eest ning ka lennuajad pole kõige paremad.

Veidi kallimalt – u 300 euroga – viib Rumeeniasse Turkish Airlines Istanbuli kaudu. Siis on kohalejõudmine öhtul ja äratulek hommikul. Turkishit võiks kaaluda, kui samal reisirajal ka Istanbulis peatuda (see lisab hinnale vaid paarikümmend eurot).

MAURI SAAREND, Estravel

9. Kohv ja covrig

“Una cafea i doua covrigi.” Müüja, nii umbes kahekümnene Sibiu noormees, ootas väga kannatlikult, kuni ma tema järel oma tellimust rumeenia keeles kordasin. Tõelise rumeenlasena oli ta muidugi juba ammu saanud aru ka ingliskeelsest soovist, aga tema “kohvi-vaigu” teenustepaketti tundus kuuluvat ka keele tasuta baaskursus.

Rumeenia kohvi- ja saiakesekultuuri selgrooks on tänaval suvalistes ustesse ja seintesse lõigatud aknad, mille kaudu kohvi ja bageleid, rumeenlaste jaoks covrig'e, müüakse. Viimaseid saab osta ka pagariäridest, millest peenemad on ehitanud endale tänava poole terve klaasseina, mille taga pagareid askeldamas näeb – aga osta saab ikkagi läbi suurde aknasse tehtud väikese akna.

Mitte ainult ei ole kohv ja covrig'id suurepärased, need luugid tunduvad ka alati avatud olevat.

10. Lambad

Kuidas Uus-Meremaa ja Island on loonud endale suurimate lambariikide kuvandi, on pärast Rumeenia lammastega kohtumist paras mõistatus. Nende põhjustatud liiklusuummikud võivad hulluks ajada, aga vastikul niiskel sügis-talvisel ajal pole mitte midagi paremat, kui tõmmata jalga mõne Rumeenia vanamme kootud karedad lambavillased sokid ja lõigata veini kõrvale lahti üks kera lambapiimast tehtud juustu.

Ei sokid ega juust maks erinevalt Islandi ja Uus-Meremaa lammaste pakutavatest nii palju, et tekiks kahtlus, et lamba igakuine sissetulek on kõrgem teie omast.

Nõudlikule kasutajale

WARMWOOL
100% Merino Wool

Aclima Warmwool sark
Soe ja kerge naiste sark sügis-talviseks kasutamiseks. Saadaval ka meeste mudel.

Aclima Warmwool polo
Kõrge kaeluse ja kapuutsiga aluskihi polo meestele sügis-talviseks kasutamiseks. Saadaval ka naiste mudel.

Aclima Warmwool pikad püksid
Soojad ja kerged meeste pesupüksid sügis-talviseks kasutamiseks. Saadaval ka naiste mudel.

Aclima Warmwool pesu on 100% meriinovillast. Pesu on soe, pehme ning hoiab sooja ka niiske ja märjana, sest villakiud sisaldavad 80% õhku.

Sobib sooja hoidmiseks keskmise ja vahelduva aktiivsusega tegevustel nagu näiteks matkamine, mäesuusatamine ja ekstreemsport.

On ideaalne pesu pikkadel ekspeditsioonidel ja reisidel, kuna ei hakka ebameeldivalt lõhnama.

Kogu valiku leiad MATKaSPORT kauplustes ja www.matkasport.ee

Ipanema

ja Rio de Janeiro tumedamad paled

Assar Jõepera käis kaameraga Rios Ipanema rannas, sellesamas, millest laulus räägitakse. Tüdruk Ipanemast, Helô Pinheiro, on tänaseks 69aastane, aga rand on endiselt omal kohal, rahvast on siin rohkem kui kunagi varem. Ülikallile Ipanemale sekundeerivad Assari piltidel maalilised, ent mitte just väga turvalised slummid.

Ipanema rand.
Võimalik, et kuulsaim
rand maailmas.

Rio de Janeiro

Favela'des (slum-
mides) muutub
tänavapilt maaliliselt
kaootiliseks. Selli-
ses piirkonnas pole
mõistlik liikuda koha-
liku saatjata. Trepp ja
trepikunstnik.

Päike loojub ning
kaljuastang Ipanema
ja Copacabana ranna
vahel täitub hoogsalt.

Tänavakunst tekib ka Rios kõige
õigematesse kohtadesse.

Rio de Janeiro

Brassid on fotograafide vastu rahumeelsed. Viisakas küsija saab alati pilti teha.

Tavapärase idüll, tänavakunst Copacabana ranna lähistel.

Klassika, ka Rios on hipsterid.

Olete kuulnud murelikke jutte sellest, et hea elu ei lase Euroopal enam häid jalgpallureid kasvatada? Brasiilias seda muret pole, *favela*'des taovad noored kutid innustunult hommikust õhtuni palli.

RICOH
imagine. change.

RICOH WG-M1

SEIKLUSKAAMERA, MIS PEAB VASTU KA KÕIGE EKSTREEMSEMATES TINGIMUSTES

Lummavad Full HD videod ja fotod
Äärmiselt lai vaatenurk (137° 1280×960 režiimis)
14 megapikslit · f/2.8 objektiiv · kuni 160° vaatenurk
1.5" värviline LCD · elektrooniline pildistabilisaator
Seikluskindluse tagab vee-, löögi- ja külmakindel disain
WiFi võimaldab juhtimist ja piltide vaatamist ka nutiseadmes

PhotoPoint

Ricoh WG-M1 hind **229€**, värvivalikus ka must
Vaata lähemalt www.photopoint.ee

Action Camera
WG-M1

Uus-Meremaa Karge, kauges ja kirgas

Pole vist teist maad, mis ühe filmiga nii sünonüümseks oleks saanud kui Uus-Meremaa “Sõrmuste isandaga”. Vaid kiviviske kaugusel Sydneys elav Helle-Mai Rudnik polnud sarja fänn, kuigi filmid ja maastikud meeldisid, aga kogu haip lükkas Uus-Meremaa lõunasaare reisi aina edasi.

Tekst ja pildid **HELLE-MAI RUDNIK**

Mäed on mulle alati meeldinud ja nii leian ühel jaanuaripäeval end Air New Zealandi pardalt Queenstowni poole lendamas. Näen brošüüril lauset “The Official Airline of Middle-Earth” ja pööritan kergelt silmi. Peagi pannakse käima ka lennuohutusvideo ja pean järjekordselt silmi pööritama, aga see läheb üle kergeks muhelemiseks ja seejärel naerulaginaks (ja ma polnud ainuke).

Vaadake Youtube’ist seda videot ja saate aru, kuidas üks sagedasele lendajale traditsiooniliselt tüütu ohutusvideo vabatahtlikelt üle 13 miljoni vaatamise kogub. Istmete all veerevad sõrmused, kääbikujalad tatsuvad ringi ja kogu lennuk on täis muhedaid karvaseid ja sulelisi. Lisa juurde mõnus Uus-Meremaa aktsent ja raske on selle karge maa suhtes külmaks jääda.

HEA MEELEOLU JA MEELDIVAD ESMAMULJED EI LÖPPE LENNUKIS. Kümme minutit pärast maandumist oleme oma rendiauto Queenstownis üles leidnud ja võtnud suuna Milford Soundi poole – see on üks Lõunasaare kuulsamaid ja kuuldavasti kaunemaid fjorde. Tee sinna on pikk, aga ilus ja käämuline, eresinine järvevesi ühel pool, kõrged mäed, mis talvel muunduvad suusakuurordiks, teisel pool.

Taevas on sinine, siis pilvesegune ja seejärel hülgehall: ilm siin ookeani ja mägede vahel muutub kui pirtsaka preili meel. Kui jõuame Homeri tunneli juurde, mis tundub tsivilisatsiooni ja teispoolsust eraldavat, kallab juba vihma kui oavarrest. Tulukesed tunneli suu juures vilguvad kutsuvalt ja siis äkki kaovad. Kell on kaheksa öhtul ja tunneli valgusfoor lülitatakse automaatselt välja.

ETTEVAATLIKULT SÕIDAME PIMEDASSE, KITSASSE, VIHMAST TILKUVASSE KILOMEETRIPIKKUSESSE GRANITKOOPASSE ja hoiame hinge kinni. Teisel pool mäe väljudes ohkame kergendatult ja ahhetame

samal ajal. Sünged tumehallid mäed kõrguvad me ümber, vihm on tekitanud sadu väikesi joakesi, mis mäekülgedelt alla purskuvad, kitsas libe tee käänleb mööda jõeorgu. Enne tunneli avamist 1954. aastal oli ainuke võimalus Milford Soundi jõuda jalgsi üle mägede. See matkarada on alles ning tänaseks üks populaarsemaid ja väidetavalt parimaid (aga ka reguleeritumaid) Great Walk’i radu Uus-Meremaal.

Milford Sound ise on peamiselt päevaturistide pärusmaa, ekskursioonibussid, kruisilaevad ja lennukid sagivad ringi vaid valgel ajal. Öhtul saabub vaikus ja sinna pisikülla, kust edasi ei vii enam ükski tee, jääb vaid käputäis kohalikke, turismitöötajaid ja vähesed turistid, kel plaanis varahommikune kajakireis, matkarajale minek või kes sellelt juba tagasi. Meil oli kavas kajakireis ja Milford Sound Lodge’is töötav rootsi noormees organiseerib meile kenasti järgmiseks hommikuks kohad.

VARAHOMMIKUL SEISAMEGI VÄIKESE UNISE GRUPIGA KAJAKITE KÕRVAL, kõigil seljas äge triibuline villane pikk pesu ja kollased jakid ning üll „kajakipõll“, mis hoiab merevett kajakisse sisenemast. Õnneks on hommikune taevast röömsalt selge ja lained pole suured. Ja vaated – jah, nende jaoks peab ise sinna kohale minema. Ma olin varem korduvalt ülivõrdeid kuulnud ja näinud ka reisipilte, mis olid kenad, aga mitte ahhetama panevad.

Milford Soundi pildile saada on nimelt üks kahtlane ettevõtmine – peale jäävad teravatipulised mäed, langevad joad ja vesi, aga tunne mitte. Nagu reisijuht Ross abivalmilt seletab, on probleem perspektiivis. Milford Sound on lihtsalt nii suur, mäed ja joad nii kõrged, et pildil tunduvad need väikesed. Parim võrdlusmoment tekib ilmselt, kui näha suurt kruisilaeva fjordis pisikeseks mängupaadiks muundumas. Aga see kõik on vaatamist väärt ja ülivõrded on ausalt õigustatud.

Lõunasaare kauneid mäemaastikke on parim avastada matkaradadelt. Kuigi kõik kuulsamad ja pikemad rajad on matkaentusiastide poolt kuid ette broneeritud, pakub isegi väike jalutuskäik karjamaal sealkandis unustamatuid vaateid ja muljeid. Kindlasti tuleb aga valmis olla igal hetkel muutuvaks ilmaks, hommikune päikesepaiste võib paari tunni jooksul muunduda korralikuks vihma- või lumetormiks, ja vastupidi.

Milford Soundi fjordi võib külastada kruisilaevade, lennukite ja helikopterite pardal, maa- ja looduslähedasim variant on varahommikune kajakireis – enne kui mootorsõidukid kohale jõuavad.

“Mägede klouniks” tituleeritud kea on fotogeenne meelelahutaja, aga sealse karmis kliimas ellujäämiseks on tal vaja nii teravat mõistust kui nokka, ja kasutab ta kõhklemata mõlemat.

Tagasitee Milford Soundist on sama – läbi mägede ja tunneli. Aga pole viga, eelmise öhtu hirmuäratavad tumehallid mäenukid on muundunud lumemütsidega kaunitarideks. Teeme mitu peatust ja kõnnime lühematel matkaradadel. Metsad on vaiksed, rohelised, pehmed ja samblased – ilmselt olete seda kõike teadagi-mis-filmis näinud. Isegi jänkud jooksevad ringi, päriselt ka. Vihma sajab siinkandis pea seitse meetrit aastas, nii et koltunud-kuiivanud taimi ei leia, küll aga kõrgeid puid ja endemseid igivanu taimeliike.

JA SIIN ELAB ÜKS HUVITAV LIND KEA. Kead on ainukesed alpiinses keskkonnas elutsevad papagoide, tuntud oma taipikkuse ja kartmatuse poolest. Informatiivne turismiklipp lennukis oli meid juba tutvustanud. Sealt nägin, kuidas üks suurem isend lammast küttis – lihtsalt löi talle noka neerudesse, mis pidavat lamba kõige pehmem ja haavatavam koht olema. Veel on kead tuntud kui autode lõhkujad, lihtsalt oma lõbuks nokivad nad välja tihendid ja kangutavad lahti iluistud vms.

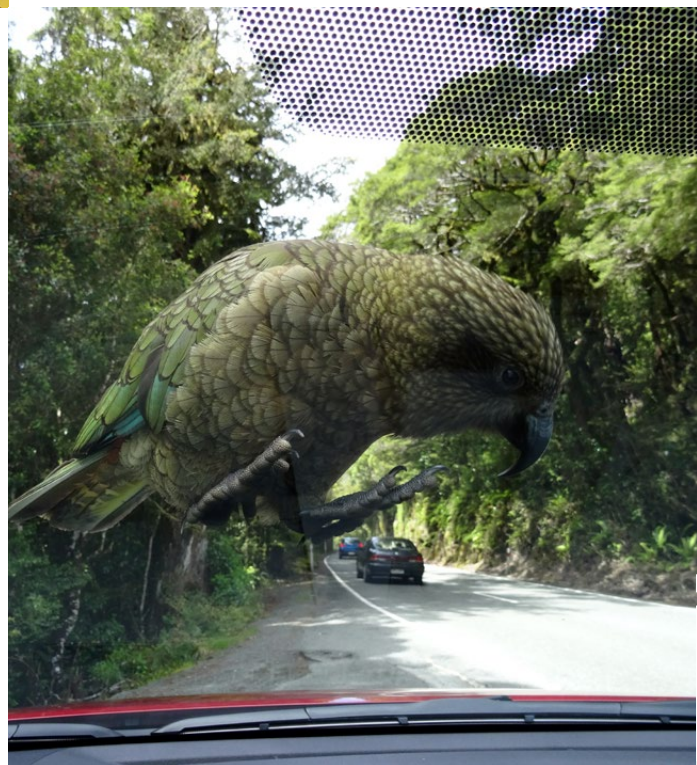
Kord vaatepunktist auto juurde naastes näeme, kuidas üks kogukas ligi poolemeetrine kea just meie auto peal ringi tatsub, peatunud turistid

paparatsodena teda ümbritsemas. Peale esialgset fotoõhinat otsustame autosse istuda ja edasi sõita. Ei häiri lindu turvapiiksatus ega uste avamine, kenasti hüpleb ta esiklaasi juurde ja asub meiega tött vaatama. Paar korda toksib ta ka prooviks vastu klaasi, demonstreerides oma tugevat kumerat nokka nii ühe kui teise nurga alt. Isegi autosõit ei paista teda suuremat morjendavat, kulub meetreid enne, kui ta otsustab meile oma erkoranže tiivaaluseid näidata ja järgmist meelelahutust otsima lennata.

UUS-MEREMAA SELLE KANDI LINNAD JÄRGIVAD KÕIK ÜHTE MALLI – kaunis eresinine järv mägede vahel ja selle kaldal ülekasvanud turistlik külake/linnake. Queenstown on neist kahtlemata tuntuim ja suurim, nii et selle olime oma lühireisi lõppu jätnud. Sestap sõidame pärast ööbimist Te Anaus edasi Wanaka poole.

Wanakas olime plaaninud veeta mitu päeva, matkaradu on ümbruskonnas terve trobikond ja öhtul saab järvekaldal õdusas pubis õlut mekkida ja lambapraadi süüa. Pääseme vaid lühematele matkadele – pea kõik üleöö retked siinkandis nõuavad kuude kaupa varem broneerimist, eriti suvisel ajal. Rajale lastakse vaid väike arv matkajaid, mis on hea loodusele ja reisijatele, kes oma tegemisi pikalt ette plaanivad, spontaansetele matkajatele mitte nii väga.

Aga ka lühemad retked on siin käimist väärt – imekaunid mäe- ja järvevaated on garanteeritud pea igal pool (kui just vihma ei saja). Meeldejäävaim on aga Rob Roy rada. See mõnetunnine retk Mount Aspiringi rahvuspargi külje all algab alpiiasal ja kulgeb siis mööda karestikulist jõge läbi iidvana

SEIKLUS
ALGAB SIIN!

EUROOPA REISID

Austria suusareis
14.-20.03.2015 / 890.-

Lüükia tee matk
08.-19.04.2015 / 990.-

Portugali rattaretk
03.-10.05.2015 / 990.-

Teravmäed
20.-24.05.2015 / 990.-

Gruusia ringreis
20.-27.05.2015 / 990.-

Armeenia ringreis
22.-29.05.2015 / 1190.-

Šotimaa matkareis
20.-30.05.2015 / 1090.-

Islandi matkareis
18.-28.06.2015 / 990.-

Montenegro seiklusreis
03.-11.07.2015 / 990.-

Boržomi matkareis
15.-22.07.2015 / 990.-

Islandi seiklusreis
05.-12.08.2015 / 1290.-

Islandi matkareis
08.-20.08.2015 / 1390.-

HIMAALAJA REISID

Everesti baaslaager
05.-29.03.2015 / 1990.-

Nepali avastusretk
15.-25.03.2015 / 1490.-

Annapurna matk
31.03.-19.04.2015 / 1590.-

Langtangi matk Nepalis
07.-19.04.2015 / 1390.-

Himaalaja noortele
21.04.-03.05.2015 / 1190.-

Tiibeti ringreis
15.-31.05.2015 / 2990.-

Karakorumi avastusretk
03.-15.08.2015 / 2690.-

Snowman trek
03.09.-02.10.2015 / 7790.-

Mt.Kailas ja Nepal
27.09.-22.10.2015 / 3990.-

Mustangi matk
17.09.-07.10.2015 / 2490.-

Annapurna matk
06.-25.10.2015 / 1590.-

Aastavahetus Himaalajas
29.12.-11.01.2016 / 1490.-

KAUGEMAD REISID

Mehhiko avastusretk
14.-31.01.2015 / 2690.-

Kilimanjaro ja safari
16.02.-01.03.2015 / 3690.-

Maroko matkareis
19-27.03.2015 / 1290.-

Jaanipäev Baikali ääres
18.-28.06.2015 / 1390.-

Alaska loodusreis
20.06.-03.07.2015 / 3590.-

Kamtšatka loodusreis
17.-28.07.2015 / 2990.-

Fannide matkareis
18.07.-31.07.2015 / 2390.-

Pruu seiklusreis
13.09.-02.10.2015 / 2990.-

Uus-Meremaa seiklusreis
20.11.-05.12.2015 / 2990.-

Costa Rica
15.-24.01.2016 / 2390.-

Austraalia ja Uus Meremaa
05.-27.02.2016 / 3890.-

Patagoonia seiklusreis
20.02.-11.03.2016 / 2990.-

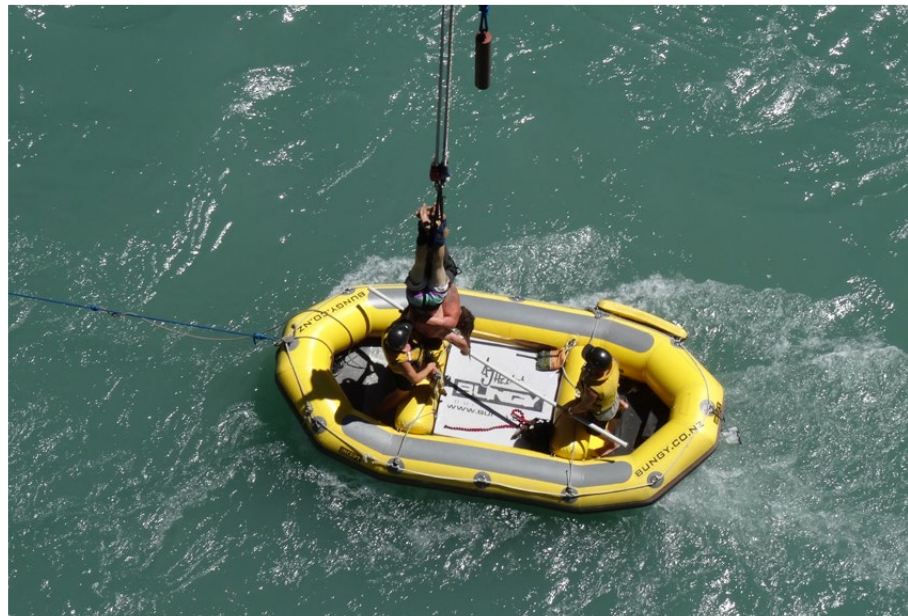
metsa Rob Roy liustiku juurde – oma vaheldusrikkuse poolest on see ilmselt üks muljetavaldavamaid lühikesi retki, mis ma kunagi ette olen võtnud. Pinnasetee raja alguspunkti kulgeb läbi maalilise karjamaa – siin elavad need lamba-, lehma- ja hirvekarjad, kel roheline mahlane rohi kunagi otsa ei saa ja kes on ära teeninud kõik oma orgaanilised jms õnneliku looma sildid lihapakenditel.

WANAKA JA QUEENSTOWNI VAHET SAAB SUVEL SÕITA LÄBI MÄGEDE – talvel pääseb sinna küll suusatama, kuid kitsast käänulist ja libedat teed keskmisele autojuhile soovitada ei tahaks. Umbes poolele teele jääb Cardona. Wanaka poolt tulijat tervitab Cardonas karjaaed, mille küljes lehivad tuules sajad eri värvides ja suurustes rinnahoidjad. Otest põhjust, miks neid rinnahoidjaid sinna riputama hakati, justkui polegi, aga traditsioon on vana. Kuigi 2006. aastal korjati kõik pesu kokku (kuna väidetavalt tekitas selline ootamatu silmailu liiklusohutlikke olukordi), on rinnahoidjad praegu taas platsis.

Queenstown on Uus Meremaa “seikluspealinn”. Siin leiutati *bungee*-hüpped ja ilmselt sada muud asja veel, igatahes kõik moodused, kuidas langeda, liuelda, sõita ja kukkuda mäel, vees, õhus või linnas, on kaetud.

Ja seda seiklust tunneb Queenstownis justkui õhus. Turistlik ta ju on, vaateaken vaateakna järel turismibüroosid ja suveniiripoekesi, aga samas on tore näha, et enamik turiste tatsub ringi mudaste matkasaabastega, lükkab käe kõrval mägiratast või joob õlut sellise mõnu ja kergendustundega, mis ilmselgelt järgneb mõnest kergelt eluohtlikust või adrenaliinirohkest olukorrast terve nahaga pääsemisele.

KUI ILM SATUB SELGE OLEMA (mitte just garanteeritud olukord sel tuulele ja vihmadele valla saarel), siis lendlevad linna kohal pidevalt langevarjud.

Mäenõlvale Queenstowni külje all viib üles gondel ja sealt tipust need *paraglider*'id muudkui vups ja vups alla hüppavad. Tekib hirmus tahtmine ja mõeldud-tehtud, oleme meiegi mäe otsas.

Ei mingeid ohutusklippe (kääbikutega või ilma), paari minuti jooksul oleme rõõmsatele Prantsuse päritolu noormeeste külge aheldatud ja jookseme usaldavalt kõik koos kaljult alla. Viimasel hetkel tekib küll tunne, et ei tea, kas see vari meid ikka üles tõmbab. Pool meetrit järsku langust ja tõuseme nõksakuga taeva poole. Järv sillerdab siniselt jalgade all ja linnamelu näeb välja kui sipelgate sagin. Pärast mõningaid pöördeid ja trikke ja rõõmukilgatusi (mitte hirmukarjeid) minu poolt, usaldab instruktor langevarju nõõrid natukeseks ka minu kätte. Kuulab sõna küll see vari. Maandume kenasti kooli spordiplatsil, üle jalgpallurite peade.

Hea lõpp heale reisile.

Lennunõu

Kuna jutt on konkreetset Lõunasaarel asuvast väiksest Queenstowni linnast, siis on selge, et Tallinnast reisi alustades tuleb mitu korda lennukit vahetada (neli lendu on absoluutne miinimum, aga parema hinna saamiseks võiks neid rohkemgi olla). Samuti tuleb juba puhast lennuaega teisele poole maakera reisisid 24 tunni ligidale, lisaks lennujaamades veedetav aeg. Et mitte täieliku zombina 11tunnise ajavahega sihtkohta jõuda, on ülimalt soovitatav teha selle reisi ajal vahepeatusi Aasias ja/või Austraalias ja/või Uus-Meremaa Põhjaosaal.

Variante on lõputult ning sageli eeldavad soodsamad hinnad eraldi piletite kombineerimist. Piirid seab vaid reisija fantaasia. Üldjuhul tuleb edasi-tagasilennu puhul siiski arvestada kuludega suurusjärgus 1300–1500 eurot. Selle raha eest saab teha pikad lennud näiteks Taiwani lennufirmaga China Airlines ja peatuda Hollandis, Tais, Taiwanil, kahes Austraalia linnas ning Aucklandis Uus-Meremaa Põhjaosaal. Ühes suunas tähendab see minimaalselt nelja (vahemaandumistega) ning maksimaalselt seitset lendu.

Samal hinnatasemel võib lennata Cathay Pacificu ja Qantasega Hongkongi ja Austraalia kaudu või veidi kallimalt Emiratesi ning Qantasega, peatudes Dubais, Kagu-Aasias, Austraalias ja Uus-Meremaa Põhjaosaal.

MAURI SAAREND, Estravel

Ridgeway

– pronksiaja inimeste
sissetallatud matkarada

Uffingtoni valgehobusemäel on tuuline ning hobuse turjal istumine nagu igasugune heinamaal istumine, kuid see on igal juhul koht, kus Inglismaal peaks ära käima.

Ma pean selle kohe ära rääkima! Ilmselt üks erilisemaid kohti Ridgewayl – ja kindlasti põhjus see matkarada valida – on Uffingtoni hobune üsna raja lääneosas. Lõuna-Inglismaa lauged kriidikulid Chilterni mäed, mille harjal Ridgeway suures osas kulgeb, on muidu ka ilusad vaadata, nii lammastega kui ka ilma ja nii ratsa kui ka jala, kuid Uffingtoni küla lähedal on ühe kriidimäe rohukamarasse kriibitud valge jooksev hobune.

MATKAJA SILM VAEVU NÄEBKI HOBUST. Mitte et selle juurde ei lubataks, vaid see polegi tehtud inimese silma jaoks. Seda näeb hästi ainult taevast, ilmselt on ta mõeldud vaatamiseks jumalatele, mitte naabrimehele. Aga inimene võib minna ja 110 meetri pikkuse hobuse saba juures murul pikniku pidada ning tunda rõõmu teadmisest, et istub hobuse juures, ning vaadata pärast internetist aerofotosid. Kui tal just pole paraplaani, nagu oli ühel mehel, kui meie hobuse kandis matkasime.

Paraplaan pole selle ime imetlemiseks üldse halb mõte ja aerofotod ka mitte, sest hobune on väga ilus. Siiski tasub ka hobuse kõrvale jalutada ja tal kohapeal selga silitada. Kriidimägede-hobuseid on siinkandis tegelikult rohkem kui üks, aga Uffingtoni oma on kõige tuntum ja kui minult küsida, siis kõige ilusam ka.

Hobune kiidetud, alustame nüüd algusest. Ridgeway on üks brittide ametlikest matkateedest, just nagu meil on RMK neid kaks tükki teinud. National Traile on Inglismaal ja Walesis kokku 15, Ridgeway oma 140 kilomeetriga on neist lühim. Rada on küll mõlemal suunal liikumiseks kenasti märgitud, kuid erinevalt RMK radadest pole tasuta laagriplatse, ööbimiseks tuleb leida raja kõrvalt kämpinguid või majutusasutusi, mida on täiesti piisavalt, lihtsalt rajast pisut eemal.

MEIE OLIME RAJAL MITTE OTSAST-LÕPUNI-JALAMEETODIL, vaid parkisime hommikuti auto sobivasse kohta ja tulime õhtuks selle juurde tagasi. See andis võimaluse külastada ka ümberkaudseid linnu ning vabama voli rajast eemal kämpinguid otsida,

Tekst **MARI ÖÖ SARV**

Londonist pooleteist tunni kaugusel asuvat Ridgewayd nimetatakse Inglismaa vanimaks teeks. Pronksiajal ühendas see tee Dorseti rannikut Norfolkiga, täna käib 5000 aasta eest sissetallatud tee läbi karjavärvade ja mööda iidsetest hauakärbastest. Pronksiaegsete inimeste tegemisi jääb jalgu igal sammul.

London kubiseb matkaradadest

Kui sa oled Inglismaal ainult natuke aega ja Londonist välja sõitmiseks ei jätku aega, aga matkasaapad sügelevad, siis matkata saab ka Londonist väljumata. Sõidad aga ühistranspordiga sobivasse kohta, astud endale sobiva aja ning siis sõidad tagasi, kuhu tarvis. Lõunaks võtad midagi sellest kohalikust pubist või rahvusrestoranist, mis ette satub. Infot märgistatud radade kohta leiad näiteks siit www.tfl.gov.uk/modes/walking (jah, see on Londoni transpordiameti koduleht).

Veetsime ühe 28 kilomeetri pikkuse novembripäeva Capital Ring Walkil ja saime kõike seda, mida oleme harjunud matkalt otsima: värsket õhku, ilusaid vaateid, erinevat maastikku, metsloomi (täpsemalt papagoikoloonia metsaladvas ja rebased linnapargis) ja pahkluu niida, aga ka londonlaste jalkaväljakuid ja rangelt piiratud hekkidega elurajoone, hipsterikohvikuid ja kanalipaate. See oli vaevu veerand nimetat rajast – võite ju teha sobiva pikkusega tüki iga kord, kui Londonisse satute, ning ühel heal päeval olete ära näinud kõik, mida see u 120kilomeetrine rada pakub. Et siis ette võtta järgmine linnamatkarada.

Londoni matkaradadel näeb muu hulgas suurlinna glamuuri kanalilaevaldel.

Avebury kiviringis võib igamees ringi jalutada, kuni ta lambaid karjamaalt minema ei lase.

samas pidime nii mõnelgi päeval käima sama teed kaks korda – autost eemale ja pärast tagasi.

Ridgeway algab ühe Lõuna-Inglismaa väikese küla Avebury külje alt Overtoni mäenõlvalt ning enne rajaotsa ülesotsimist tuleb külas kindlasti ringi vaadata. Siin nimelt on teenimatult vähe tähelepanu saanud u 4400 aasta vanune kivirahvide ring, kuhu erinevalt kuulsamast vennast Stonehenge'ist saab päriselt ligidale minna. Kui just lambaid ei karda, sest kiviring asub külakeskuse ümber karjamaadel (väravad tuleb kinni hoida, muidu lambad panevad jooksu!). Ning Aveburys on tuhandeaastane kirik ja sealne Red Lion maailma ainus kiviringi keskel paiknev publi.

MATKARADA ISE ALGAB PIKA TÕUSUGA, mistõttu tuleb pisut vaeva näha, enne kui silmale avanevad laugete kuplitega vaated. Chilterns võib vabalt olla üks põhjus siia matkale tulla. Teine põhjus võivad olla noodsamad pronksiaegsed inimesed. Ridgeway kubiseb tuhandete aastate vanustest kääbastest, püha- ja hauakohtadest, kirikutest, energiapunktidest ja kriidikunistist.

Energia ja väe asjatundjad räägivad, et Avebury ümber seda jagub ja osa lähtub kiriku kantslist. Leiame karjamaalt künka otsast puudesalust hallipäise vana ning oleme esimesed tunnistajad tema leiule, kuhu kantslist väljuvad energialiinid välja jõuavad. Väe otsimiseks kasutatud metallvarded on kivile toetatud ja mees räägib õhinal, et on just siin just praegu jõudnud oma mitmeaastase uurimistöö finaalinii. *“The energy spot is here,”* ütleb ta meile kutsuvalt ja räägib täpselt, kuidas mitusada aastat tagasi üks kohalik daam siin olulise viljakusriitusega väejooned paika pani. Viljakusega arvatakse seotud olevat ka raja alguse lähedal olev Silbury Hill – munajas kungas, mis on suurim eelajalooline inimkätega tehtud kõrgendik. Legendid räägivad viljakuse kõrval nii sinna maetud kuningast kui ka koti maha jätnud vanakurjast – leidke endale sobiv legend.

Kujunda enda kodu ja
kodu kujundab Sind.

— EST. 2005 —

**ANTIQUE
& REPRO**

AJATU ELEGANTS

Suur osa Ridgewayst kulgeb jalgradadel, kus ratsa ega rattaga pole midagi teha. Eri valduste vahel kohtab erinevaid väravaid. Saage tuttavaks – *kissing gate*.

ESIMISE KRIIDIHOBUSE NÄEB AVEBURYST ALUSTADES ÄRA JUBA ESIMESEL MATKAPÄEVAL. Ja esimese jälje vanaaegsete inimeste kindlustundest leiab Barbury Castle'ist, kus küll pole enam alles rauaaegset kindlust ennast, kuid linnusehoovi tunneb mäe otsas selgelt ära ja kui tuule käes (paik on üle 250m kõrgusel merepinnast) seisma jääda ja pisut fantaseerida, kujutleb kogu külaharva kaitsvate linnusemüüride vahele küll.

Barbury kindlusest edasi kulgeb rada mööda võrratute vaadetega mäeharju rohelisel muruvaibal, sõbralikult koos lammaste ja lehmadega. Ja kui te mingil põhjusel Barbury Castle'is ei käinud, avaneb võimalus rauarahva mäekindlustes mõtteid mölgutada veel Liddington Hillil (mis on ka raja kõrgeim paik, 276 m üle merepinna), Uffingtonis ja hiljemgi.

Kui palaval matkapäeval pikka sirget kruusateed astudes igav hakkab, teeme põnevust kujutlusega, kuis selsamal teel vanad roomlased Yorki läksid. Kruusatee saab kohe täitsa uue näo. Kui seegi enam ei aita, astume kõrvale: rajal on puust silt "To Bishopstone", mis viitab üle rohelistele teletupsukuplite. Tee viib üle nende ja nende vahelt läbi ning üle mitme-mitme karjamaa – pole siin teid ega hingelist.

SULGEME HOOLIKALT KÕIK VÄRAVAD, KUST LÄBI TULEME, ning hoiame silmad lahti, sest oleme kohanud ka silte "*Beware of bull*". Tollest väravast läksime küll avamata mööda, kasutades pullist teadlik olemist ära selleks, et minna ringi ümber karjamaa. No mine tea, eks ole. Aga lisaks lugematutele lammastele ja lehmadele, keda kogu Ridgeway tihedalt täis on, näeb siin ka kümnete kaupa küülikuid.

Bishopstone on lihtsalt üks nunnu küla nunnude külade rivis. Kui valite samamoodi päevamatkade meetodi ning peate matkama "ümber auto", satute sellistesse ilmselt palju. Kõik nad on üle karjamaade või kraaviperverde ühendatud jalg- või ratsaradadega, mis varustatud viitadega, mitu miili (näiteks 3/4) järgmise asulasse on.

Enne Uffingtoni jääb täpselt raja äärde Wayland's Smithy, nooremast kiviajast pärit 53 meetri pikkune hauakäabas, mis peidab endas paarikümne inimese hauakambrit. Fantaasia lähed järele tööle – nendes paikades on vägi!

GORINGU JUURES JÕUAB MATKARADA THAMESI ÄÄRDE (ja kohtub teise matkaraja, Thames Pathiga). Jõe ühel kaldal kulgeb rada ja teisel härrasrahva elu, Thamesi peal võib näha jõelaevadega liikujaid.

Matkajate poolel tuleb jagada maad lehmadega, kes ühel karjamaal on end nii vastu värvavat litsunud, et eelistame otsida aia ületamiseks teise koha. No mis sa tülitad teisi keset mäletsemist. Vastaskaldal aga saab imetleda kindlasti mitte odavat poiste internaatkooli, millel on oma jahimaja, kaatrisadam ja muu luksus, ent kui kujutleme viieaastaseid poisikesi terveks kooliaastaks kodust ära saadetavat, ei tundugi see enam luksuslik.

Ühe väikese teeliste kiriku seinas on veekraan ning kirikust võib saada küpsist ja teed-kohvi. Selle kohta on rajal lausa sildid väljas, et kuna aasta eest suleti siinkandis kuulus pubi, mis varem teelisi toitit ja kattis, siis, hea teeline, astu läbi kirikust ja ole ikkagi hoitud. Rada viib risti üle golfiväljaku – vaadake, et pallide ette ei jää!

SEE PUBI MUIDE, THE CROWN, mis siin suletud sai, oli tegelikult meie vaatamisväärsuste nimistus üsna kõrgel kohal, kuna üks inglase matkaklubi oli soovitanud sealt läbi astuda, vihjates lahketele inimestele, headele toitudele ja tagaiaas telkimise võimalusele. Kui end suletud uste ja “For sale” siltide eest leidsime, oli pettumus suur, kuid pubipidajad olid jätnud uksele kirja, kust nende rõõmsat olemist ja head menüüd edaspidi leida võib. Silt oli seks ajaks kaheksa kuud vana, kuid sõitsime ehku peale siiski kohale. Olgu siin matkajatelt matkajatele edasi soovitatud: The Reformation Pub Readingi külje all tasub nii külastamist, söömist kui ka sotsiaalset suhtlemist. Tõsi küll, matkarajast jääb see nüüd eemale, aga meil oli ju õhtuti ja hommikuti auto.

Napilt enne Wallingfordi linna keerab rada jõe äärest eemale, aga kui aega on või õhtu käes, astuge edasi – linnas saab teha armsa jalutuskäigu ja täiendada toiduvarusid ning jõe ääres on ka kena kämping.

RIDGEWAY VÕTAB AGA JÄRGMISE TÄIESTI UUE VORMI: Grims Ditch ehk Sünk'i kraav, nagu me seda Harry Potterist inspireerituna tõlkisime, on pikk sirge eelajalooline perv, milliseid on Lõuna-Inglismaal terve hulk. See siin on kaheksa kilomeetrit pikk. Nende olemus on tänaseni saladus – liiga madal sõjaväele, arvatakse neid piirikraavid olnuvat.

Arheoloogid on vähemalt kokku leppinud, et need pärinevad u 300. aastast enne Kristust. See on üks neist vähestest kohtadest Ridgewayl, kus näeb metsa moodsuuri puid, ning hiliskevadel ja varasuvel on puudealune kaetud sinise kellukavai-baga, mida tasub täitsa spetsiaalselt vaatama tulla.

Pärast Nuttfieldi küla löikub Ridgeway järjekordse matkaraja, Chiltern Wayga, ning mõne keeru ja künka pärast Swan's Wayga. Siin hakkas meie aeg otsa saama, ühtlasi olime läbi käinud kõik need rajalõigud, mida eeltöö järgi hinnates oma silmaga näha tahtsime. Parkisime auto Tringi linna raudteejaama lähisteles – see jääb täpselt rajale – ja võtsime suuna linnast välja raja idapoolsele otsale.

Siin on hingematvad tõusud hingematvate

vaadeten rajalt juba tuttavate kriidikuplite otsa, napid metsad, ratsarajad ja paar hoiatussilti sõjaväelise tegevuse kohta territooriumil. Ning suur valge lövi kraabitud samamoodi kriidinõlvale nagu Uffingtoni hobune. Ainult et kui Uffingtonis andis hiigeljoonistus jumalatele edasi pigem hobuse olemuse kui välimuse, siis siin oli tegu naivistlikult selge lövijoonistusega. Vaidleme pisut, kas kujutatud on lövi või löviks püगतud puudlit, kuid teose motiiv jääb uduseks mõlemal juhul. Kui just pronksiajal Inglismaal lövisid ei elanud.

ENNE LÖPPU LASKUB MATKARADA KORRAKS NAGU KIUSU PÄRAST, et teha uus ja veel imelisem tõus Beacon Hillile – viimane pingutus. Aga 360kraadine vaade, mis siit u 220 meetri kõrguselt avaneb, on väärt iga tõusumeetrit. Snäkiputkat ega suveniirimüüjat ei ole, vaid üks rajaotsa märkiv post ja geodeetiline punkt.

Mäelt paistab ka hiigelkämping, kus ööbimist otseselt ei soovita, aga see on vähemalt siinsamas. Alla küllasse viivad kämpingust – mõistagi üle karjamaade, nii et pange värvavad ikka kinni – jalgrajad kahte pubisse, mille kämpingumees lahkelt kätte juhatab. Pubis on kohaliku fotoklubi näitus ümberkaudse loodusega ning kuna puudel-lövi on ka pildil, saame pubirahvalt kuulda, milles kühvel.

Tolle mäenõlva taga paikneb Londoni looma-aia filiaal ning teise maailmasõja päevil kraabitud nõlvale lövi, teade pommitaja-lenduritele: “Siin on loomad, ärge tulistage!”

www.nationaltrail.co.uk/ridgeway

Hangi Ridgeway kohta raamatuid ja osta kaasa paberil kaardid.

Pärast raja läbimist täida ära tagasisideküsitlus, vastu saad sertifikaadi või riidest märgi.

Julgem matkaja küsib maaomanikult laagri püstitamiseks luba ja leiab telgile koha matkarajal. Meie ei küsinud ja sõitsime igal õhtul kenasti mõnda majutus-asutusse.

Eelmise, lumevaese talve lõpetuseks võtsid Assar Jõepera ja kaks tema sõpra ette suusamatka garanteeritult lumisesse Soome põhjaossa. Tegu oli keskmisest vintskemate matkajatega, ent hea seltskond ja mõistlik plaanimine võimaldavad spartalikust retkest rõõmu tunda ka vähem kogunud seltskonnal.

Tekst ja pildid **ASSAR JÕEPERA**

Soome suusatama, radadeta maastikule

Soome nn käsivarre kõige põhjapoolsem suurem asula Kilpisjärvi asub Helsingist 1200 kilomeetri kaugusel, mis tähendas meile pärast hommikuse laeva pealt mahasõitu varahommikust hilisõhtuni veeremist.

Järgmisel hommikul asusime matkavarustusese teele Soome kõrgeima mäe Halti (1324 m) poole, mis asub Kilpisjärvist linnulennult 55 km kaugusel põhjas.

TEADMATA LUMEOLUSID, PLAANISIME KUUEPÄEVASE RETKE, mille jooksul läbiksime matkasuuskadel ja seljakottidega u 130 km, ööbides marsruudile jäävates matkaonnides. Onnid töötavad nii Soo-

mes kui ka mujal maailmas põhimõttel „kes ees, see mees“: kui onn on rahvast täis, tuleb hiline-nuil püstitada telk ning ööbida õues. Arvestades, et märtsi lõpus on Põhja-Soomes suusaturismi kõrghooaeg, võtsime meigi lisaks magamiskottidele telgi kaasa. Õnneks seda vaja ei läinud, sest matkajaid oli äärmiselt vähe.

MATKASUUSKADE EELIS TAVALISTE EES ON, et need ei vaja rada ning nõnda saab sõita, kus aga lund jagub. Murdmaasuusast vähemalt kaks korda laiem suusk on keskosas kaetud kalasabamustriga, mis garanteerib hea pidamise. See on muide väga oluline, kui tuleb sõita mööda mägiseid

Lumepuudust Lapis ei ole – ka lumevaesel talvel on põhjas julgelt pooleteist meetri kõrgune lumepakk.

Üks tavapärane matkaonn ehk soomekeeli *autiotupa*.

Pika matkapäeva lõpuks ei ole mugavusi vaja, piisab, kui on olemas soe tuba ja lavats.

maastikke. Halti kandis oli matkasuusik ideaalne, laugete tõusudega sobisid mainitud eriomadused väga hästi, vaid järsemate tõusude puhul pidime kasutama käärsammu.

NAUTIMAKS SUUSAMATKA KESET TÜHERMAAD, TULEB HOOLIKALT VALMISTUDA. Lisaks marsruudile ja läbitavatele kilomeetritele tuleb arvestada iga-suguste ilmastikuoludega, võimalike hädajuhtumitega, toidutagavara jagumisega ning kõige olulisem – matkakaaslastega, kes üksteisega sobiks hästi nii vaimse kui ka füüsilise vormi poolest.

Meie kolmik klappis kenasti ning kellelgi

Kaminaga matkaonn on luksus, üldjuhul on onnis vaid pursuika.

ei tekkinud 6–8tunniste matkapäevade jooksul probleeme, mis oleks meid teekonda lühendama sundinud või matka ebameeldivaks muutnud. Nautisime ööbimisi matkaonnides ja vestlusi praksuva kaminatule valguses. Päeval kogetu üle muljetanud, saime uue päeva teekonnaks hästi välja puhata.

ILM VAHELDUS PIDEVALT, kogesime nii päikest, tormi kui ka tuulevaikust. Kolmanda matkapäeva, Halti tippu tõusmise hommik sattus olema kõige külmem ja kõige tugevama tuulega. Nähtavus oli piiratud, aga jõudsime siiski suuremate

REISIIDEED AASTAKS 2015

SUUSAREISID

Gruusia 06.03-14.03.2015 ja 13.03-21.03.2015 (koolivaheaeg)
Austria Saalbach'i 21.03-28.03.2015

KULTUURI- JA MAITSEELAMUSTE REISID EUROOPASSE

Sitsiilia Ulve Kärpukiga 20.04-26.04.2015
Normandia Sirje Lefebvrega 16.05-23.05.2015
Portugal ja Põhja-Hispaania (Galicia, Astuuria, Baskimaa) 13.06-20.06.2015
Provance avastama Sirje Lefebvrega 19.09-26.09.2015
Edela-Prantsusmaa Sirje Lefebvrega 17.10-24.10.2015

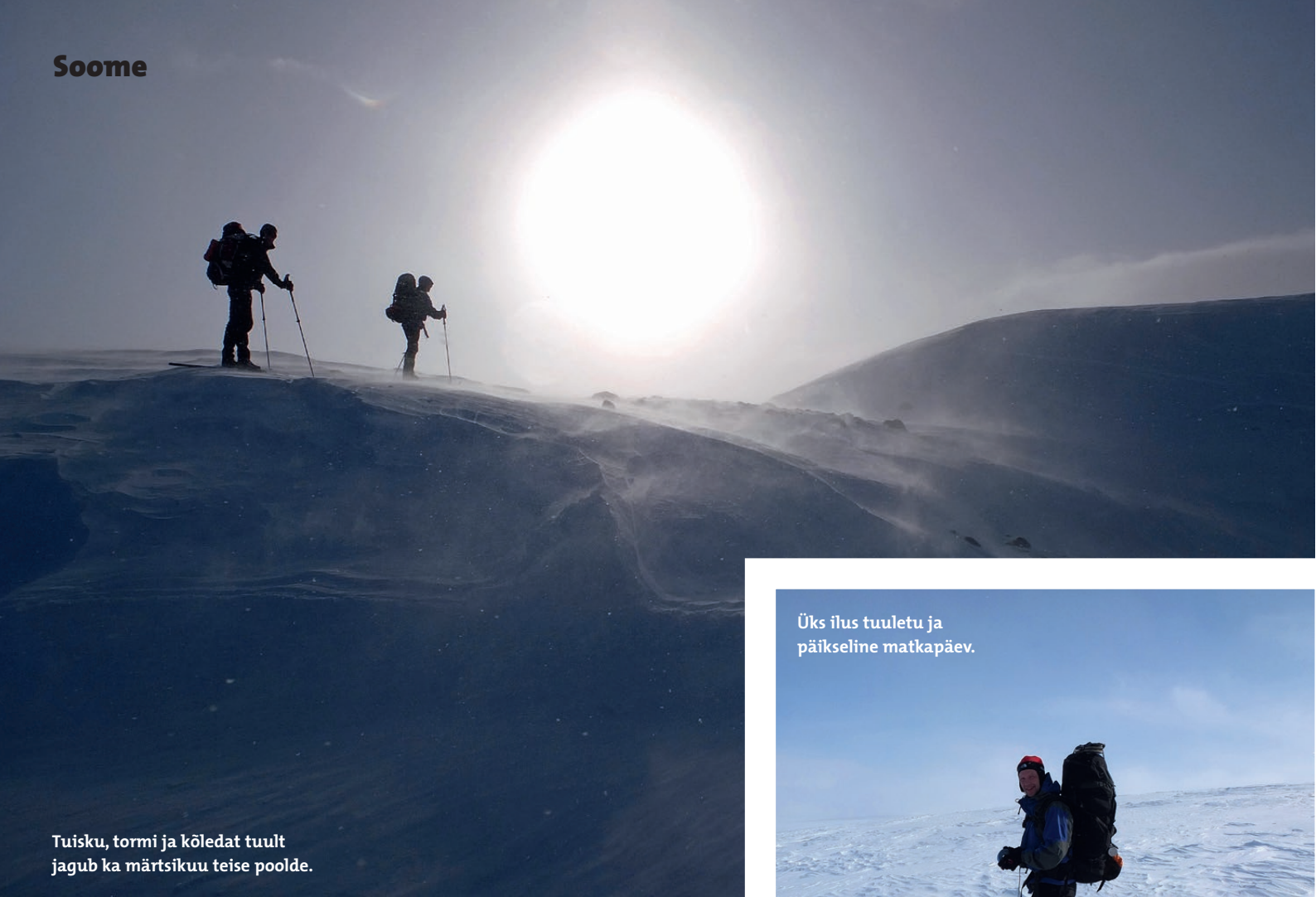
ELAMUS- JA LOODUSREISID

Põhja-Tai ringreis koos rannapuhkusega 13.03-27.03.2015 (koolivaheaeg)
Peruu suur ringreis 08.04-24.04.2014
Madagaskari seiklusreis 19.10-06.11.2015
Venetsueela loodusmatk ja Kuuba ringreis 13.11-30.11.2014

KULTUURIREISID

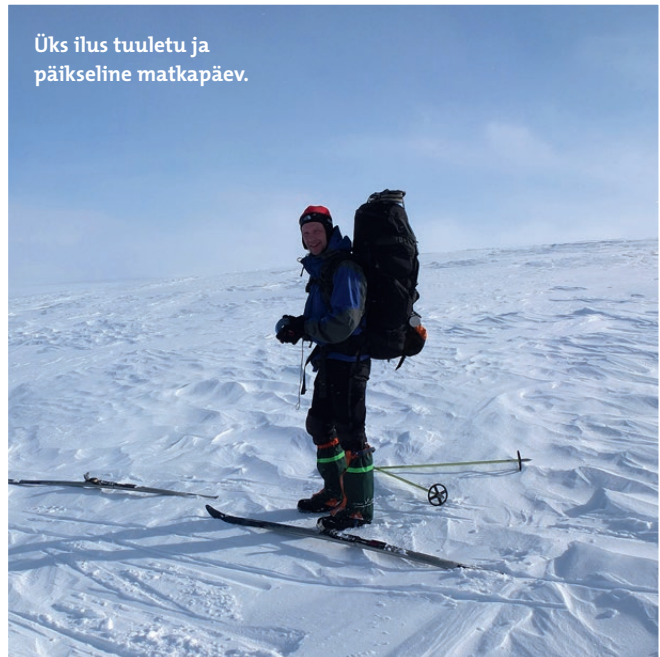
Reis hiina tsivilisatsiooni algusesse 16.05-30.05.2015
Mongoolia ringreis kohalike juurde 09.07-19.07.2015
Tiibeti ringreis koos Mt Everesti baaslaagris ööbimisega 12.09-28.09.2015

Tuisku, tormi ja kõledat tuult jagub ka märtsikuu teise poole.

Üks ilus tuuletu ja päikseline matkapäev.

sekeldusteta Soome kõrgeimasse tippu ja kirjutasime nimed tipuraamatusse. Ilm paranes ning edasine päev kulges juba märksa õdusamalt.

PÕHJA-SOOME MAASTIKUD ON LUMMAVALT ILUSAD – üksildased, puutumatud ja maalilised. Kel vähegi pikema suusamatka vastu huvi on, nendele julgeks käsivarre tipus asuvaid matkaonne kindlasti soovitada, neid on palju. Valida saab ka distantsi, teha nii lühemaid kui ka pikemaid matku.

Seda, kas lumi kannab või mitte, ei ole kahjuks võimalik ennustada. Kui ei kannata, siis on liikumiskiirus matkasuuskade ja seljakotiga 4 km/h ning kaheksatunnise raske päeva jooksul õnnestub läbida 30 km. Nii meil ka läks ja seda on piisavalt palju, et pärast riiete vahetamist, pursuika küttepõletamist ja õhtusöögi söömist uni sind niidukina jalust maha võtaks. Just selline üks hea matkapäev peabki olema.

Soovitused

Ajastus

See on tõesti oluline. Assari matkas sõpradega põhjas 20.–27. märtsini.

Lootus oli, et kevadine päike on jõudnud lund sulatada ning et öiste külmade-ga on lumele moodustunud kandev koorik, mis võimaldab mõnusalt üle avaruste liuelda.

Tegelikult oli veel liiga külm ning lumi ei kandnud, aprilli algus oleks kindlasti palju meeldivam aeg olnud. Oluline on ka, et kevadel ei ole põhjas vaja võidelda terava külmaga.

Varustus

Sellise ettevõtmise puhul peaks matkavarustus, eriti saapad, olema läbi proovitud ja sisse töötatud. Hõõruva saapa põhjustatud piinad on suured, nagu üks Assari kaaslane tõdemata pidi.

Põhjas toimib vaid satelliittelefon, ilma selleta on hätta sattudes mure suur.

Ettevalmistus

Proovi alustuseks teha lühemaid matku Eestis. Ettekujutuse asjast saab nii kätte, aga et tegelikult mõista, mis sul ees seisab, oleks vaja teha vähemalt üks paari-päevane matk. Hea oleks, kui sul oleks ettevalmistus ka juhuks, kui lumi ei kannata ning matk tuleb raske. Kliima soosib sellist ettevalmistust suurepäraselt. Ajaks, mil saabub aeg Soomes matkata, hakkab meie talv ehk kohalik treeninguperiood läbi saama.

www.luontoon.fi
www.summitpost.org/halti/154562

Rossignol omab oskusteavet kuidas ühendada omavahel mäe kõrged nõudmised, jõudlus ja urban elegants. Lisaks mäesuusa- ja lumelauavarustusele leiab valikust tehnilised talveriiete kollektsioonid (1907, JCC), mis sobivad kanda nii mäel, after ski'l kui linnatänaval.

www.extreme.ee, sinu suusapood ka internetis!

 EXTREME SPORT PIRITA
Regati maja, Merivälja tee 1
E-R 10-19, L 10-17

 EXTREME SPORT ROCCA
Rocca al Mare Kaubanduskeskus
Paldiski mnt 102 / E-P 10-21

 EXTREME SPORT TARTU
Forseliuse Ärikeskus, Tähe 98
E-R 10-19, L 10-17

 Xtreme
SPORT

Roostevöö, mis see on?

Rockefelleri kunagise tööstusimpeeriumi süda Cleveland esindab hästi USA põhjapiiril paiknevaid “roostevööks” ristitud tööstuslinnu. Need on paigad, kus metallitööstuse kuldajal paiknesid USA suurimad rikkused ning mis elavad praegu üle valulist transformatsiooni. Naaberlinn Detroit lõpetas suisa pankroti ja sotsiaalse katastroofiga. Clevelandil läheb paremini, rasketööstus on tasapisi asendunud geonitehnoloogia ja tippmeditsiiniga, siin on mitu mainekat ülikooli ning kunagisi tööstushooneid asustavad tasapisi moekad hipsterid.

Pildil totalitaarse tööstusajastu sümboliks kujunenud Clevelandi vaksal.

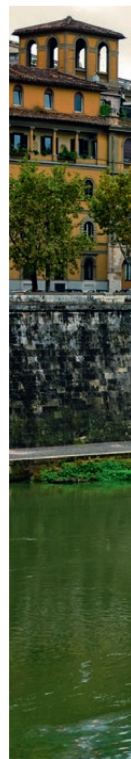
Tekst ja pilt **KAUPO KIKKAS**

La grande bellezza

Läinud aasta parima mitteingliseelse filmi “Kohutav ilu” tegevus toimub Roomas. Õigemini, Itaalia pealinn on 65aastase eksistentiaalsete mõtete otsingul vaevleva kirjaniku Jep Gambardella (Toni Servillo meisterlik näitlejatöö) kõrval üks selle võtmetegelasi. Jalutuskäigul kohutavalt ilusas suvises Roomas käis Ivan Lavrentjev.

Filmi avab tegevus Gianicolo künkal, kust avaneb võimas vaade Roomale. 753. eKr rajatud linn kasvas kiirelt maailma keskuksiks ning jätkab suurlinnana, kus on kõike ja kõigile, ka mitu aastatuhandet hiljem. Ajaloo- ja kunstihuvilise jaoks on Rooma kahtlemata parim paik maa peal.

Tevere juures jalutades tuleb olla ettevaatlik ning hämaraid kohti tasub vältida.

Eksistentsiaalsed mõtted hakkavad 65aastast kirjanikku vaevama peale pikki aastaid glamuurset ja rikat, kuid sisutühja elu.

Mul on suurlinnadega alati probleeme – nad pakuvad selgelt liiga palju ja reisijana satun alati segadusse: kas see näitus või too teatrietendus, õhtusöök mõnes restoranis või sügiseses linnapargis? Läksin seekord Roomas käies lihtsamat – “Kohutava ilu” protagonististi Jep Gambardella – teed ning käisin läbi filmis näidatud kohad.

TEADAGI ALGAB FILM stseeniga, kus Rooma panoramaavaatetest lummatud Aasia turist üritab seda fotokaamera silma abil fikseerida, kuid tehtud pildid ongi see, mis alles jääb – mees ise viskab pildi taskusse. *Carpe diem*, hoiatavad meid filmiloojad. Purskkaev, mille juurest film algab, paikneb Gianicolo künkal – Vatikanist umbes kilomeetri kaugusel lõunas. Kui suvise ilmaga jala ülesmäge lähete, väsite ära ja saategi vaadet imetledes ka hinge tõmmata.

Alla jalutades jõuame 15. sajandist pärit San Pietro in Montorio kirikusse, kus õnnestub kuumade eest varju põgeneda. Filmis peidab seal end ema eest ära jooksnud väike tüdruk. Kirik iseeneest arhitektuuri- ja kunstihuvilisele midagi eriti huvitavat ei paku, küll aga on vahepeal tore ka väiksemates ja vähem tuntud pühamutes käia – ei teki seda õudset konveieri tunnet, mille osaliseks saab näiteks sealsamas Vatikanis. Nagu ka tuntud ütlus kõlabki, jumal on pisiasjades.

JUBA VÄSINUD ÜLES-ALLA RONIMISEST? Roomas tuleb seda päris tihti ette, ikkagi seitsme künka linn. Mõelge filmile: ega haige meniskiga 65aastase mehe jaoks olnud see ka niisama kerge. Õnneks on Trastevere piirkond oma lõpmatu söögikoh-

tade jadaga kohe lähedal, õige aeg lõunaks või vähemalt värskendavaks espressoks.

Kui Tevere on madal, võib ka mööda jõge sildade alt jalutada, seda teeb Gambardella filmis aeg-ajalt ka. Õhtusel ajal ei tasu küll sinna minna, siis muutub see kodutute ja muude küsitava erialaga tegelaste kantsiks.

Läinud üle silla, peab taas natuke märke ronima, seekord Aventino künkale. Seal avaneb fantastiline vaade teises suunas, seekord imetleme ka Püha Peetruse basiilika kuplit. Seal leiab ka maailma kõige väiksema ja korruga suurima vaateplatsi – Piazza dei Cavalieri di Malta 3 maja väravate lukuaugust näeb korruga Sõltumatu Malta Ordu, Vatikani ja Itaalia valdusi.

KUI TEIL POLE KÕIGI ROOMA USTE VÕTMEtega Sõp-RA nagu Jepil, siis saabki kuulsat vaadet nautida ainult paarisentimeetrise lukuaugu kaudu. Kõrval on ka aed, kus nunnad apelsine korjavad. Kui õigel hooajal jõuate, võite endalegi paar puuvilja leida.

Alla jalutades jõume Caracalla termideni, kus filmis toimub kaelkirjaku ärakaotamise stseen. Praeguseks ei ole III sajandil ehitatud, ligi 1600 inimest mahutanud avalike termide hiigusest eriti palju alles jäänud: varemets saab jalutada; kui veab, võib ka *performance*'ist või vabaõhuetendusest osa saada.

Mustkunstnik on kaelkirjaku juba ära kaotanud, järele jäid vaid kaameratega kõlisevad aasia turistid.

Kar-Hristjan Magesen

Maailma väiksemalt vaateplatsilt näeb korruga kolme riiki.

Aeg kodust läbi astuda – Jepi uhke terrassiga korter paikneb Colosseumi idaseina vastas. Isegi kui teie hotell siiakanti ei jää, tasub ikkagi Colosseumis ära käia ja proovida seda hiigelsuurt oma-aegset Saku Suurhalli kujutada ette sellisena, kui Rooma valitsenud etruskid siin (tihtipeale julmi) etendusi korraldasid.

LÕUNAAEG ON AMMU KÄES: Colosseumist natuke põhja poole minnes jõuame piirkonda, kus Itaalia ja kogu maailma hipsteritega täidetud põhjamaise sisekujundusega restoranides pakutakse maitsvaid roogi. Kui juhtute siia või Colosseumist itta ja kakku jäävale alale õhtul, siis on tegemist hea kohaga, kus pidu panna – baaride ja kõikvõimalike klubide ukсед on valla.

Uhked terrassipeod, mida mitmel korral filmist näeb, pole kahjuks tavaliste turistide privileeg. Turistid käivad muuseumides. Kui Vatikani muuseumi järjekord küünib mõnikord mitme kilomeetri pikkuseks, siis Kapitoolumi muuseumisse saab väiksema vaevaga, selle valduses on aga üks maailma parimaid skulptuurikogusid. Kui Bernini ja Michelangelo nimed teie jaoks midagi tähendavad, on see õige koht, kus nende teoseid imetleda.

Viimased on seal harmooniliselt kõrvuti antiigist pärit skulptuuridega, ühe sellise – Marforio – ees istub kõigil filmi postritel ka kollases pintsakus Gambardella. Marforio kuulub kuulsate nn rääkivate raidkujude hulka – XVI sajandist saati

KLICK
SINU DIGIPOOD

Mitmekordista oma telefoni aku tööaega!

Tänapäeva kiires ühiskonnas, kus e-mailide lugemine, sõnumite saatmine, mängimine ja internetis surfamine on saanud normaalseks ja igapäevaseks tegevuseks, võib olulisel hetkel tühjaks saanud mobiiltelefon põhjustada rohkesti kahju ja pahameelt.

Selle mure lahendamiseks on KLIKK'il pakkuda Sulle kvaliteetne kriipimiskindlas korpuses Romossi akupank ja seda nelja erineva mahuga. Vahet pole, kas oled matkal, bussis, linnas või merel, Sinu telefon on alati laetud - olenemata sellest, kas kellelgi on laadijat või isegi elektrit. Peale selle saad laadida oma MP3-mängijat, GPS-i või teisi USB-kaudu laetavaid seadmeid.

Akupanga kasutamine on imelihtne. Laed selle oma tavalise mobiililaadijaga täis ja pistad kotti. Kui mobiiltelefon oma viimaste jõuvarudega sulle märku annab, et ta enam vastu ei pea, ühendad selle akupangaga. Kui vaja, võid telefoni edasi kasutada, kui mitte, võid selle taskusse või kotti laadima panna ja oma igapäevaseid tegevusi jätkata.

Kuna Romossi akupankades on kasutatud ülimalt kvaliteetseid Samsungi elemente, siis võid kindel olla, et saad endale truu abimehe. Kõigil akupankadel on üle- ja alaapingekaitse, kraapimiskindel korpus, ülekuumenemiskaitse.

Väiksemaid akupankasid saad kaasas kanda taskus ja need sobivad Sulle just siis kui sa pole kindel, kas Su telefoni aku õhtuni vastu peab. Vajalikul hetkel saad mobiili täis laadida ja oma tegevusi jätkata.

Suuremad akupangad sobivad sulle just siis, kui sul on vaja ette võtta pikem reis või matk. Tavalise mobiiltelefoni aku võid kasvõi iga päev täis laadida ja seda nädal või rohkemgi. Peale selle sobivad suuremad akupangad ka tahvelarvutite laadimiseks, sest neil on 2.1 amprine USB pesa. See on just täpselt niipalju, et tahvelarvuti ära toita.

Romoss on firma, kes erinevalt teistest konkurentidest on keskendunud täielikult akupankadele ja erinevatele laadijatele. Tänu sellele on nende tooted veatud ja hea disainiga. Tooted jätkavad oma tööd ka pärast pikaajalist kasutamist.

Tule poodi ja leia oma vajadustele vastav akupank.

Romoss Sailing 1

• 2600 mAh
• taskulamp • 1A

1.5
KORDA*

19.99

29.99

Romoss Sailing 2

• 5200 mAh
• taskulamp • 1A

3
KORDA*

Romoss Sailing 3

• 7800 mAh
• taskulamp • 1A ja 2.1A

4.5
KORDA*

39.99

49.99

Romoss Sailing 5

• 13000 mAh • 1A ja 2.1A

8
KORDA*

Romoss Sailing 6

• 15600 mAh
• 1A, 2.4A ja 3.5A

12
KORDA*

69.99

* Näiteks on kasutatud iPhone 5s telefoni. Tegelik laadimiskordade arv võib olenevalt telefoni margist ja muutuda.

www.klick.ee osta kodust lahkumata

17. sajandil loodud Borghese park võõrustab inimesi Roomast ja külalisi kaugemalt.

ilmusid skulptuuri taha kodanike kriitilised satiirilised kirjutised valitsejate kohta. Filmis istub Jep näoga vaataja poole ning on seega kritiseerijate vihjetest selgelt üle.

KUI TAHATE OSA SAADA GLAMUURSEST ROOMAST, siis tasub minna Via Veneto piirkonda, seal tähistab oma 65. sünnipäeva Jep isegi. Linnalärmist puhata saab kõrval asuvas Borghese pargis, pink või muru on alati küllastajate päralt. Mis veel? Filmis nähtud striptiisiklubi aadressi ei ütle – ise ka ei tea.

Piazza Navona on lum-mav ka ilma lumeta.

Õhtu lõpetuseks sobib hästi Rooma ilusaim väljak – Piazza Navona. Filmis räägib Jepi armuke temaga *piazza*'l jalutades, kuidas see oli kord lumega kaetud. Fontana di Trevi kõrval on parim koht, kus enne hotelli minekut viimane suits teha või kaaslast suudelda.

Kuhu me oleme oma jalutuskäiguga jõudnud? Mitte kusagile, nagu filmi tegelasedki. Aga Roomas pole sellist sihipärasust vajagi, tuleb hetke nautida. Jep Gambardella ütleb, et ta otsis kohutavat ilu, aga ei leidnud. Äkki teil õnnestub.

Ryan Paul Ragmini | Dreamstime.com

Lennunõu

Itaalia pealinna lendamiseks pakuvad soodsamaid hindu Air Baltic Riia ja Finnair Helsingi kaudu. Pileti maksumus võiks aegsasti ette mõeldes jääda 210–230 euro kanti. Air Balticu puhul tuleb muidugi arvestada, et pagas, pardateenindus ja mitteisteseeninduslik lennule registreerimine on seotud lisatasudega.

Ka Finnair ei paku enam tasuta süüa, ent vähemalt 23 kg raskune pagasiühik sisaldub hinnas. Mõnikümmend eurot kallimalt võib kasutada Lufthansa tihedaid ühendusi Frankfurti kaudu, lisaks pagasile on ka suupisted ja lahjem alkohol endiselt hinna sees.

Sealt veel samm kallimaks lähevad Estonian Airi ja tema koostööpartnerite (SAS, KLM, Brussels Airlines) ühendused Kopenhaageni, Amsterdami või Brüsseli kaudu. Pagas on siin enamasti hinna sees, pardateenindus aga odavamatel piletitel pigem mitte.

MAURI SAAREND, Estravel

THE WORLD IS OUR HOME

YOU ARE OUR GUEST

Sügav, lõõgastav uni on maa peal haruldane. Aga see ei pea nii olema õhus. Caranteerime äriklassi külalistele täis-horisontaalse voodi otsese pääsuga vahekäiku. Esimeses klassis lõõgastu privaatse sviidi suletud uste taga hiiglaslikus voodis. Miks pakume kõike seda? Me peame - sest Sina oled meie külaline.

Frenchy

killuke Prantsusmaad

Tekst ja pildid **KARL-KRISTJAN NIGESSEN**

Kui kolm türklast avavad Tallinnas söögikoha, siis on see tänases ajas üsna ootuspärane, kuid kui seda teevad kolm prantslast, siis on põhjust silmad suureks ajada. Läksime seda ilmailmet Telliskivi loomelinnakus kaema.

Võite ju kahtlevalt küsida: “Noh, ja mis siis?” Kuulge, mis küsimus see on. Prantsuse köök on klassikalise kulinaaria isa ja ema ühekorraga. Mis Frenchy eriti põnevaks teeb, on see, et siin ei pakuta midagi liialt moodsat. Ei mingit fusioonkööki või kujutatavat kunsti toidu asemel, lihtsad prantsuse toidud. Tõsi, natuke kaunimalt serveeritud kui mõneski klassikalises Pariisi söögikohas. Menüü pole ülemäära pikk, aga valikuid jagub kõigile. Merikoger on suurepärase, veiseliha hea, part väga hea, sibulasupp imeline ja magustoidud viivad muidugi keele alla.

Et kõik oleks nii nagu Prantsusmaal, on kaks omanikest toitute maaletoojad. Kokk Alexandre George, kellele te läbi kõõgiakna lehvitada saate, toimetab Eestisse liha ja näiteks ka austreid, mida Frenchy vahel serveerib. Gautier Le Masne ja tema eestlannast proua Heili tegelevad saalis klientidega ja on samal ajal veiniimportijad, kolmandat

prantslast kohapeal ei trehva, aga temal olla seos Frenchy pakutavate suus sulavate *croissant*’idega.

Lisaks kompaktsale *à la carte*-menüüle serveeritakse ka soodsate hindadega lõunarooži, mis vahelduvad iga päev. Põhimenüü muutub kolme-kuulise tsükliga ja gurmaanide rõõmuks korraldatakse aeg-ajalt pidulikumaid õhtusööke. Jõuluajal serveeritakse prantsuspärast jõulumenüüd, mida ajakirja tegemise hetkel veel proovida ei saanud.

Hingamaks ümbritseva loomekeskkonnaga samas rütmis, korraldatakse siin aeg-ajalt filmi- ja muusikaõhtuid, neile pihtasaamiseks tasub hoida silm peal Frenchy Facebooki-lehel.

Üks asi, mida Frenchyst otsida ei tasu, on maguslailadelt piltidelt tuttav Pariisi-meeleolu. Interjäär on lihtne, kaasaegne ja tagasihoidlik. Erinevalt paljudest söögikohtadest, kus sisekujundusse on maetud astronoomilisi summasid, keskendutakse siin toidule. See tundub olevat igati mõistlik valik.

Avatud

T-L 11-23

P 11-16

Asukoht

Telliskivi loomelinnak
Telliskivi 60A, B-hoone

Vaata lisa Facebookist.

Tekst ALARI RAMMO

Aron Urb, www.orants.ee

Aron Urb, www.orants.ee

Aron Urb, www.orants.ee

Telliskivi toiduparadiis

Frenchy pole Telliskivis sugugi ainus söögikoht, loomelinnakust on kujunenud suisa suurima söögikohtade kontsentratsiooniga ala Tallinnas.

Tänavatoiduresto Foody Allen

Uue teatrimaja Vabalava fuajeis sügisest teutsenud teine uus koht Foody Allen kutsus end Eesti esimeseks tänavatoidurestoraniks, kus kabanoosil kasvanud eestimaalasil avastamist jagub. Kui paljud toidud kipuvad sisaldama tänavale paratamatut saia (Clinti “kuulikindla” BBQ-lihaga tasku on küll juba hitt!), harib Foody meid ka paljude saiavabade riikide tänavagurmeega. Eriline kirg näib peakokal olevat Aasia vastu, aga kõige ootamatumates kooslustes võib avastada ka oma puusöeahjust pärinevat liha. Öhkkond on hiigelsuure ruumi servas asuvas Foodys ehk veidi ülevalgustatud, ent teisel korrusel istujaile avaneb harvanähtav vaade Toompeale ja akna alt sahisavad pidevalt mööda oranzid rongid. Seegi midagi uut avalikus ruumis. Foodyt tasub proovida ja usaldadagi juba samadele omanikele kuuluva Neikidi tõttu, restoperre peaks peatselt lisanduma ka kolmas uues Kosmose kinos.

Gluteenivaba Kivi Paber Käärid

Nüüdseks täiesti auga välja teenitud Telliskivi väljaku nime kandva platsi ääres on ajakirja ilmumise ajaks ehk ukсед juba lahti teinud veel üks uus puhvet – Kivi Paber Käärid. Nende eripäraks on 100% gluteenivaba menüü.

Lendav Taldrik ja vanemad olijad

Varasematest asukatest tegutsevad naabrusel suvel avatud rõõmsa sisekujunduse ning India köögiga Lendav Taldrik, õllebaar Pudel ja veinibaar Pokaal, kelle peal tegutseb talvel veel Gurmeeteater ja nurga taga talukaupa linna toov Tagurpidi Lavka. Kusagile pole kadunud ka F-hoone, kes toona veel väga troostitus loomelinnakus nelja aasta eest esimesena julgelt ukсед avas. Astuge läbi, ja mitte suurte tänavatoidu või kirkufestivalide ajal, sest siis on Telliskivis hirmus palju rahvast.

Lendav Taldrik

Pudel

F-hoone

AJAKIRI GOLF:

LUGEMINE TEEB TARGAKS!

Teatavasti elab golfi mängiv inimene
mittemängijast keskmiselt viis aastat kauem!
OLE TARGEM - TELLI AJAKIRI GOLF!

www.ajakirigolf.ee

Kuldkaart

- Soodustused Estraveli reisiteenuste tellimisel
- Kingitused kogutud boonuspunktide eest
- Eripakkumised ja soodustused rohkem kui 150 koostööpartnerilt

Kuldkaardiga kogutud boonuspunktide seisu saate kontrollida Estraveli veebilehel "Minu konto" süsteemis <http://www.estravel.ee/kuldkaart>.

Boonuspunktid kehtivad kaks aastat alates kontole laekumise kuupäevast.

Finewine

Finewine'i ateljee on meeldiv ja mugav veinipood, kuhu on oodatud ka kõik gurmeesõbrad. Pakutakse laia valikut kvaliteetveine Uuest ja Vanast Maailmast nii äripäevaks kui ka pidulikeks sündmusteks, samuti maitsvaid gurmeetooteid, laia valikut kange alkoholi kaubamärke ning vajalikke veiniakسسuaare.

Finewine on nii pakutavate toodete importija kui ka turustaja Eestis. Paljude tootjate ja tuhandete toodete hulgast valiku tegemisel lähtutakse kvaliteetsest sisust, kaunist pakendist ja puhasest maitsetest. Valmistatakse ka kauneid gurmeekomplekte, mis on suurepäraseks kingituseks sõpradele ja äripartneritele.

Ateljeele omaselt on teenindus personaalne ja asjalik. Julgelt võite küsida veinisoodustusi söögi juurde, peole või niisama nautimiseks. Vaata lisa www.finewine.ee
Püsisoodustus 15% kõikidest tavahindadest.

Harmoonikum

Viimsi mõisa Karjakastelli sajanditevanuste müüride vahel asub ödus Harmoonikum, mille hubane miljöö ja sõbralik teenindus toetavad positiivsust ning loovust. Keskusele lisavad väärtust ÖKO-SPA ja tervisekohvik, kus pakutakse ehedat eestimaist toiduelamust, valmistades traditsioonilist Eesti toitu parimast kohalikust talukraamist.

ÖKO-SPAs saab looduspuhaste, luksuslike, värskest valmistatud kosmeetikumidega tervistavaid kehahoolitsusi. Vaata lisa www.harmoonikum.ee.

Püsisoodustus 10% öko-spa ja teetoe teenuste tavahindadest.

Juusturestoran St. Michael

Kui tekib soov veeta õhtupoolik sõprade või töökaaslaste keskel, lihtsalt nautida keskaegset interjööri, lisaks stiilne atmosfäär ja mõnus maitseelamus, siis just selleks on sobiv paik juusturestoran St. Michael Tallinnas Nunne tänav 14.

St. Michael on Eesti ainus juusturestoran, kus peakoka loominguga tulemusena on menüüs võrratu valik toite, millele kooslus juustuga annab huvitava maitsebuketi. Kasutusel on vähemalt 16 eri sorti juustu ja seda nii praetuna, röstituna, marineerituna, vahustatuna ning nii täidistes kui ka kastmetes.

Juustu, mille ajalugu on kordi pikem kui juusturestoranil, armastavad nii vanad kui ka noored! Vaata lisa www.juusturestoran.ee.

Püsisoodustus 20% à la carte-menüü toitudele.

estravel

Reisi kohe! Maksa hiljem.

Estravelist saad väga soodsatel tingimustel järelmaksu. Lepingutasu ei ole ning palgatöendit esitada pole vaja!

Kanaari saarte reisipaketid

Hind ühele al **614 eurost**.

Järelmaks al **56 eurost/kuus**.

Tai reisipaketid

Hind ühele al **1529 eurost**.

Järelmaks al **139 eurost/kuus**.

Bahama saarte kruis

Hind ühele kaheses kajutis al **403 eurost**.

Järelmaks al **37 eurost/kuus**.

Ida-Kariibi kruis

Hind ühele kaheses kajutis al **820 eurost**.

Järelmaks al **74 eurost/kuus**.

Vaata tingimusi ja taotle järelmaksu aadressil www.estravel.ee/jarelmaks või mobiilis estravel.ee.

Järelmaksu periood on 12 kuud, intress 16% ja krediidi kulukuse määr 17,31%.

Mustmiljon täidetud reisiunistust

24 h reisiabi 6 266 266, estravel@estravel.ee

Ristsõna

EUROOPA RIIK EQUADORI PEALINN								LENNUKI KUUR PEALINN OKEAANIAS	
				ISLAND VOLT ROOMA- JAD		...TAHT, VEENUS EGIPTUS LÄHISIDA RIIK			
	KÕRISONA REIT... WINKL SUUR- RINGLOON		KINK PÄRNU Jõe LISATÕGI BOOR		VEENE TELE- KANAL ERITIS VOLT				
		ALEVIK KOSE VALLAS MAGIST- RAAL							
				SAARED (SOTIMAA) BREIT- VIKAKUS VORMEL					
MUISTNE ROOLASTE EELNE RAHVAS		NORD ELECTRIC VEHICLE ...PHONE INDIUM		... CITY ROLLERS BAND? VALIMIS- KAST		EURAAASIA RIIGI PEALINN SOOME K.			
				TÄÄ MAHALI LINN ÜKS VANA ISAFEST			HAFNIK ... DEL PLATA SPORTI TARBUD		
				VENEMAA LINN KUNING RIIK ANGOLA				PÉJA... ...MAIL ...ARV (KÜTUS)	
		... RACE KONTORI ROTTIDE JOOKS PALAKAD				HAPET NEUTRA- LISEERIV RAVIM		EOSTAIM ...OFF. FIRMA ARTH- RIGI-BAHN	
PIKA VALGE PILVE MAA (OKEAANIA)				KIRJASTUS 1989-2013 RASKUS- PUNKT		KUNINGAS LADINA K. MÄE- MASSIIVI OSA			
			JOOKSVA VEE, HÄVÄL PÄEV, SAKSAK		...TIMOP TÖKKI T.P.I. RESTOR 1976-94 IN.T.N.		...JAANI KIRJANIK ...KIVI PURJEKA- PETAAL		
	TALI-OM LINN 1852 KANSAAS ...BEAN							KULA LIHULA VALLAS ...PORT TOORUUM	
		NEBRASKA ...ENNUS- TUS EUGENE ...NEILL							VAIKE... POOLSAAR (TÜRGI) POOLSAAR EDELA-EUR.
				BERGENS TIDENDE JÕGI PRANT- SUOMAAL		SAARERIIGI ATL. O. RIIGI KOGU SAINT		...MAA, EUROOPA RIIK BELGIA LINN	
									NEEPER A. O. ... PURAMIID DIPEMAA
							...PALL, TIREL ...JOAMETS KITARRIST		
									SARNI, TÄHED LÄÄT LINN "GEORG ...", LAEV
					ÄARMA ARSEEN ITAALIA JÕGI			OMNI NOCTE, ...POKS NAMIBIA	
		SIMENS FOSFOR ... LÖTRING			POONAU LISATÕGI ...CARLO RALLI				
								MAGAMIS- KOHT ...NIMET, INGL.K. ...KELM	

SAADA õige vastus 1. veebruariks 2015 rs@criteria.ee ja osaled loosimises, kus auhinnaks on 65-eurone Estraveli kinketšekk. Eelmise numbriga ristsõna õigesti lahendanute seast sai Estraveli kinketšeki Gerli Grünbaum. Palju õnne! Me võtame ise ühendust.

*Ainulaadne uue aasta ball 18. sajandi stiilis
luksuslikus von Fockide Sagadi
mõisahäärberis*

sagadi.ee

Eriline päev kostüümide, soengute, vanaaegsete lõbusate tantsude, duellide, koketeerimise nippide ja hõrkude roogadega, mis kulmineerub muinasjutulise balliõhtuga koos *Petit Trianon'* i tantsutrupiga St.Peterburist

3.01.2015 kell 10-24

Võrratu päeva hind 115 € koos kostüümi laenutusega

Majutus mugavas hotellitoas alates 30 € inimene

Võimalus tellida balliõhtu oma seltskonnale teile sobival ajal aastaringelt!

Vaata programmi kirjeldust ja videot meie kodulehelt www.sagadi.ee

RMK Sagadi mõis, Sagadi, Vihula vald, Lääne-Virumaa
telefon 676 7888 · sagadi@rmk.ee · www.sagadi.ee

UUS! Milano

MOOD / DISAIN / LOODUS / AJALUGU / NÄITUSED / EXPO 2015

alates **9990 €**

Milano on Itaalia majanduse süda, renessansi sünnipaik ning maailma moe ja disaini suunanäitaja. Imekaunis. Grandioosne. Kaootiline. Endasseimev. Milano linnapildist leiab nii moekaid pilvelõhkujaid kui ka kuulsaid arhitektuurimälestisi ja suurt kunsti. Kohalikud restoranid kubisevad hõrkudest roogadest: pastaga konkureerivad siin polenta ja risoto. Linna lähedal leidub ka maalilise vaatega kohti looduspuhkuseks. Ühesõnaga – ideaalne koht puhkuseks!

Milanosse lendame ajavahemikus 21. aprill – 1. november 2015.

 ESTONIAN AIR

www.estonianair.ee